

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petiti vrst A Din 2, do 100 vrst A Din 2,50, od 100 do 300 vrst A Din 3, večji inzerati petiti vrst A Din 4.— Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Rumunska katastrofa vedno večja

Ponovni potresni sunki so povzročili novo razdejanje — škoda je nepregledna — Tri četrtine hiš je porušenih in neuporabnih — število žrtev še ni ugotovljeno

Bukarešta, 12. nov. AA. Ponovni potresni sunki včeraj ob 8.30 zjutraj so izzvali novo paniko med prebivalstvom. To je bil tretji sunek po nedeljski katastrofi. Število žrtev raste od ure do ure.

V Foksani je 7000 ljudi brez strehe. Mesto Pangiu je popolnoma uničeno. Število hudo ranjenih je ogromno. V Jassu so štirje mrtvi in šest ranjenih. Vse petrolejske ozemlje ni bilo slika opustošenja. Med kmečkim prebivalstvom je zavladal velik obup, kajti potres je uničil na stotine vasi. Število mrtvih se še ne da precceniti.

Največjo tragedijo potresa pa kažejo ruševine palače Carlestone. Večina prebivalcev te palače, ki se je bila zatekla v klet, odkoder je telefonično pozvala policijo na pomoč, se je zadušila. Dosedaj so izpod ruševin te palače potegnili 207 mrtvih. V mrtvašnico so prepeljali 140 mrtvih.

Bukarešta, 12. nov. e. Drugi potres, ki je nastal včeraj ob 8.30, je trajal 3 minute. Kakor prejšnji je tudi včerajšnji potres zahteval mnogo žrtev in sodijo, da je na novo poškodovanih več sto hiš. Zlasti so prizadeta poslopja, ki so bila poškodovana že pri prvem potresu in so se večinoma zrušila. Število žrtev še ni znano, računajo pa, da jih je skupaj s prejšnjimi nad tisoč.

Škoda, ki jo je pretrpela Bukarešta, še ni ugotovljena in tudi še ni znano, koliko ljudi leži pod porušeni hišami. Z odkopavanjem in z očiščevalnimi deli so pričeli takoj. Vse bolnice v Bukarešti so polne ranjenec, ki jih še neprestano prinašajo in dovažajo. V vseh bukareških cerkvah molijo duhovniki in cerkve so polne preplašenega ljudstva. Po zadnjih poročilih je bilo izpod ruševin hotela Carlestone potegnjenih 40 mrtvecev, ki so bili vsi tako izkazani, da jih ni mogoče identificirati. Reševalna dela se nadaljujejo. Največja rumunska kaznilecna Softana se je zrušila in je mrtvih nad 100 itentikov.

Po poročilih iz Moldavije je mesto Fok-

šani popolnoma porušeno. Nad 200 hiš je izravnanih z zemljo v Tarzovištu. V Galcu je nad 30 mrtvih. Poškodovanih je mnogo hiš, prav tako tudi vsa glavna poslopja in cerkve v raznih drugih krajih Rumunije. Tudi industrijskim objektom je napravljena zelo velika škoda in sodijo, da je v Ploestiju porušeni 40 odstotkov naprav za pridobivanje nafte.

Varnostne oblasti so storile vse, da pomirijo prebivalstvo in ohranijo mir v mestu ter preprečijo še večjo bedo in stisko. Posebna pažnja je posvečena industrijskim napravam, kjer bodo nujno izvršili vsa popravila, da bodo lahko tvornice nadaljevale z delom. Uradni in neuradni tisk pri naša polno poročil iz notranjosti Rumunije o posledicah katastrofalnega potresa.

Po uradnih podatkih je bilo včeraj v Rumuniji ugotovljenih 153 mrtvih ne včevši nad 200 mrtvih v Bukarešti. Po uradnih podatkih pa je mrtvih nad 1.500 oseb. Točno število še ni znano in tudi škoda še ni preccenjena. Ne samo iz Bukarešte, temveč tudi iz drugih rumunskih mest se je prebivalstvo izselilo in prebiva na prostem. Ponekod so napravili začasna zavetišča. Po poročilih iz Galca je samo v tem mestu 50 mrtvih in 110 ranjenih. Poročila iz drugih krajev o hudih posledicah potresa prihajajo neprestano.

Nepregledna škoda

Bukarešta, 12. nov. s. (Ass. Press) Škoda, ki jo je povzročil potres v Rumuniji, cenijo že doslej na najmanj 10 milijonov dolarjev. V Bukarešti je bilo 200 hiš popolnoma porušeni, 400 nadaljnjih pa je težje poškodovanih.

Za ljudi, ki so zakopani pod ruševinami zgradbe Carlestone, je sedaj vsako upanje izgubljeno. V ruševinah so nastali požari, poleg tega pa so popokale vodovodne cevi, ki so kleti zgradbe poplavlje.

Točnih podatkov o obsegu škode iz rumunske province še vedno ni mogoče dobiti, ker so telefonske zveze prekinjene. Zadnja poročila pa javljajo, da v petrolejskem revirju pri Ploestiju še vedno divjajo požari.

70% hiš neuporabnih

Berlin, 12. nov. i. (DNB) O potresni katastrofi prihajajo iz Rumunije vedno nova poročila, iz katerih je posneti, da je zaveza strahoten obseg. V mestu Barnade v Moldaviji ni ostala cela niti ena hiša. Prav tako ni ostala nepoškodovana nobena hiša v Braili in v Foksianju. 70 odstotkov hiš je neuporabnih. Več vasi je popolnoma uničeni. V Jassiju so se zrušila številna zasebna in javna poslopja. Pri reševalnih akcijah sodelujejo tudi nemške čete. V Galcu je 50 mrtvih. General Antonescu je navedel na prebivalstvo poziv naj se takoj loti dela in pomaga pri reševalnih akcijah ter pri obnovi.

Mobilizacija tehnične službe

Bukarešta, 12. nov. e. Rumunska vlada je odredila mobilizacije vseh inženjerjev, arhitektov, zdravnikov sanitetnega in drugega tehnične osebe, ki bo zaposlena pri popravilnih delih povsod tam, kjer je divjal potres. Takoj bodo začeli popravljati železnice in telefonske zveze. Bukareški radio stalno poziva prebivalstvo, naj ostane mirno in naj ostane na svojih domovih.

Črno morje razburkano

Bukarešta, 12. nov. s. (Columbia B. S.) Davi javljajo, da je kot posledica potresa Črno morje izredno razburkano. Bati se je, da bi utegnili več ladij priti v nevarnost.

Potres v Kaliforniji

New York, 12. nov. br. (CBS.) V pretekli noči je nastal hud potres tudi v Kaliforniji. V mestu Santa Barbara je povzročil veliko razdejanje. Zahteval je tudi večje število človeških žrtev. Zaradi prekinjenih telefonskih in brzojavnih zvez pa zaenkrat še ni podrobnosti o tej potresni katastrofi.

Sožalje kneza-namestnika

Beograd, 11. novembra. AA. Nj. Vis. knez namestnik je poslal rumunskemu kralju Mihailu brzojavno sožalnico ob katastrofalnem potresu v Rumuniji.

Sožalje Bolgarije in Madžarske

Sofija, 12. nov. e. Povodom potresa v Rumuniji sta kralj Boris in bolgarska vlada izrazila svoje sočustvovanje v Bukarešti. Nadalje je bolgarski ministrski svet odobril 2 milijona levov kot podporo od potresa prizadetemu prebivalstvu.

Budimpešta, 12. nov. e. (MTI) Na pričetku današnje seje madžarskega parlamenta je podpredsednik parlamenta Šinci izrazil v toplih besedah iskreno sočutje madžarskega parlamenta rumunski vladi zaradi nesreče, ki je zadela sosedni narod.

Antonescu odpotuje danes na obisk v Rim

Bukarešta, 12. nov. s. (Ass. Press.) Ministrski predsednik general Antonescu odpotuje danes na obisk v Rim. Spremljajo ga med drugimi zunanji minister in podtajnik za tisk in propagando.

Veliki dogodki na grškem bojišču

Po grškem uradnem poročilu grške čete nadaljujejo svoje operacije in so prisilile nasprotnika k umiku preko Kalamasa, pri čemer so zajele mnogo ujetnikov in velik plen

Atena, 12. nov. s. (Reuter) Grški generalni štab je ponoči objavil naslednje 16. vojno poročilo:

Po informacijah, ki so doslej prispele, je bilo na ozemlju Pindosa v nedeljo in ponedeljek ujetih izredno mnogo italijanskih vojakov in tudi več oficirjev. Mnogo vojaškega materiala vseh vrst je padlo Grkom v roke.

Včeraj je sovražnik razvil močno letalsko aktivnost tako nad bojiščem, kakor tudi nad notranjostjo Grčije. Neuspešno je bilo bombardiranje nekaj točk na fronti. V notranjosti so sovražna letala napadla nekaj mest in vasi. Noben vojaški objekt ni bil zadet. Med civilnim prebivalstvom pa je bilo nekaj ubitih in ranjenih.

Grška letala so izvedla včeraj več izvidniških poletov nad sovražnim ozemljem. V Valoni so bile bombardirane sovražniške naprave in parkiri, zasidrani v pristanišču. Atena, 12. nov. s. (Reuter) Po neuradnih poročilih so Grki v severozapadnem delu bojišča, ob morski obali v Epiru, dosegli nov uspeh. Razpršili so tri italijanske bataljone. Sicer ovira v tem delu bojišča slaba vreme vojaške operacije. Zaradi deževja je dolina reke Kalamas spremenjena v močvirje.

V Pindosu nadaljujejo Grki z očiščevalnimi operacijami po znani nad italijansko alpsko divizijo. Kakor poroča Reuter, cenijo Grki, da sta bili dve tretjini izmed 12.000 mož, ki so divizijo ujeti, ubiti ali ranjeni. Oni italijanski vojak iz te divizije, ki so se rešili, so se umaknili v manjših skupinah na albansko ozemlje. Pustili so za seboj velike množice orožja, ki ga sedaj Grki zbirajo. Deloma ga Grki celo že uporabljajo v bojih; zlasti jim dobro služi italijanske strojnice. Z bojišča v Pindosu prihajajo v Solun vedno novi oddelki italijanskih vojskih ujetnikov.

Z odseka fronte pri Korici ni novih poročil. Znano je le, da grške čete tu drže svoje postojanke na albanskem ozemlju.

Italijani se pripravljajo na ofenzivo v odseku Korice

Z jugoslovensko-grške meje, 12. nov. e. Po zatišju na severni fronti, ki je trajalo dva dni, so se včeraj zjutraj spet pričeli boji med italijanskimi in grškimi četami. Okrog 10.30 je bilo na jugoslovensko-grški meji slišati močno kanonado, ki je trajala nekaj časa. Kmetje, ki so prihajali z meje, so pripovedovali, da so videli letala. Po ropotu motorjev se lahko sklepa, da so bila italijanska, ki so letela proti grškemu ozemlju. Okrog 11 so bile opažene tri eskadre letal. Italijanska letala so letela nad cesto Lerin-Korica. Ko so letela proti Kotori, so italijanski letalci najbrž opazili, da prihajajo po tej cesti grške čete in so jih skušali bombardirati. Več grških letal je letelo proti albanskemu ozemlju. Na severni fronti se nahaja italijanska vojska v dobrem strateškem položaju. Ita-

lijanskim četam se je spet posrečilo zavzeti položaje, ki so jih Grki zavzeli pred dvema dnevoma na tem sektorju in sicer Bigliste, Kapište in Krista Lopioli. Višine položajev, ki dominirajo na severni fronti na grednih Morava, drže Italijani. Položaji, ki jih drže Italijani, nudijo možnost za ofenzivo večjega obsega, toda ta ofenziva se še ni pričela. Včeraj je v glavnem delovalo italijansko letalstvo, ki pred pričetkom ofenzive proučuje možnosti za napad in opravi strateške naloge.

Z naše meje

Djevdjelija, 12. nov. e. Od včeraj zjutraj so se na naši meji slišale močne detonacije bomb in streljanja protiletalskih topov v severni Grčiji. Italijansko letalstvo je bilo včeraj zelo aktivno in je bombardiralo razne mostove in središča v severni Grčiji. To streljanje je bilo slišati ves dan z majhnimi presledki. Ker se streljanje čuje vsak dan, kakor hitro se pojavijo italijanska letala, ki bombardirajo mesta v bližini naše meje, se je naše prebivalstvo na to že privadilo in se ne vznemirja preveč.

Toda pojav štirih tujih bombnikov je včeraj izzval pravo paniko med prebivalstvom v Djevdjeliji. Ze okrog 10.30 je bilo slišati streljanje protiletalskih baterij, kar je napravilo vtis, da lete letalske eskade na severno-grško proti naši meji in da jih Grki silovito obstreljujejo. Na podlagi streljanja je bilo soditi, da Grki branijo progo Solun—Djevdjelija, ki so jo italijanski letalci očitno hoteli bombardirati. Streljanje je postalo še močnejše. Ljudstvo je bilo prepričano, da v bližini naše meje letala bombardirajo železniško progo in most preko Vardara. Zares so se tuja letala kmalu nato pojavila nad Gumendž, 15 km od naše meje. Čule so se močne detonacije vrženih bomb. Letala so bombardirala progo in most čez Vardar pri Djevdjeliji. Ljudje, ki so z največjim zanimanjem poslušali to bombardiranje, seveda niso niti najmanj slutili, da se bodo čez nekaj minut pojavila letala nad njimi. Ob 11.50 so štirje težki tuji bombniki, katerih znakov zaradi višine in refleksa sončnih žarkov ni bilo mogoče razločiti, letali nad Djevdjelijo, toda bomb niso metali. Večina prebivalstva je prihitela na ulice in zasedovala njihov polet. Čeprav so letala samo nekaj minut krožila nad našim ozemljem in to precej visoko, je vendar nastalo splošno razburjenje. Oblasti so takoj obvestile naša letalska oporišča in kmalu so prihiteli naši lovci, toda tuja letala so že izginila nad obzorjem.

Kakor se doznava, so skušala italijanska letala bombardirati Solun. Doslej ni znano, ali je bombardiranje uspelo in koliko časa je trajalo. Potniki pripovedujejo, da je vlak, ki je vozil od severne meje proti Djevdjeliji, večkrat prekinil vožnjo zaradi neprestanih letalskih alarmov ob vsej progi. V okolici Soluna je grško protiletalsko topništvo stopilo v akcijo. Kakor se doznava, bo od danes dalje zopet vzpostavljen redni potniški promet na progi Solun—Djevdjelija. Dva vlaka bosta vozila dnevno na progi Solun—Djevdjelija in bosta imela zvezo z Bolzarijo in Skopljem odnosno Beogradom.

Napad na Sardinijo

Gibraltar, 12. nov. s. (Reuter) O napadu angleških bombnikov z nosilca letal »Ark Royal« na mesto Cagliari na Sardiniji poročajo nekaj novih podrobnosti. Bil je to četrti napad na Cagliari v treh mesecih. Pet ur po napadu je skupina 20 italijanskih bombnikov tipa Savoia iz višine 5000 m napadla »Ark Royal« in spremlječe vojske ladje. Italijanska letala so vrgla 60 bomb, toda ne da bi katero izmed ladij zadela ali povzročila škodo. Angleški lovci so nato intervenirali in napad odbili. »Ark Royal« in druge ladje so se medtem že zopet vrnile v Gibraltar. Kakor poročajo, ni angleško vojni brodovje na svoji vožnji srečalo nobene italijanske vojske ladje.

Bombe na Neapelj in albanske luke

Kairo, 12. nov. s. (Reuter) Sinoči je bilo javljeno, da so angleški bombniki v soboto ponoči zopet napadli Neapelj. Povzročeni so bili veliki požari. Nekaj bomb je pomotoma padlo tudi na velik sportni stadion. Angleška letala so sicer merila predvsem na železniško križišče. Protiletalsko topništvo v Neaplju najprej sploh ni streljalo, nato pa je zelo močno obstreljevalo angleška letala. Kljub temu niti eno letalo ni bilo zadeto.

Iste noči so napadla angleška letala tudi pristanišče v Sarendi, Konispolu in Valoni v Albaniji.

V angleških vojaških krogih v Kairu podarjajo, da lahko angleško letalstvo nudi ravno z napadi na italijanska pristanišča grškim zaveznikom najučinkovitejšo pomoč.

Albanska legija

Ankara, 12. nov. s. (Reuter) Prejšnji albanski poslanik v Turčiji je ponudil tukajšnjemu grškemu poslaniku, da organizira 2500 albanskih emigrantov v Turčiji v posebno legijo, ki bi se ob strani Grkov borila proti Italijanom.

Angleška finančna pomoč Grčiji

Rim, 12. nov. s. (Stefani) Po italijanskih informacijah je Grčija zahtevala od Anglije za vojne stroške 20 milijonov angleških funtov denarne pomoči, in sicer po možnosti v zlatu. Anglija pa je dovolila Grčiji samo 5 milijonov funtov, pa še to

samo v vojnem materialu in orožju. V Rimu pripominjajo k temu, da predstavljata ta znesek samo polovico izdatkov, ki jih dnevno porabi Anglija za vojne svrhe.

Izmenjani italijanski poveljniki

Rim, 12. nov. s. (Ass. Press) Poveljnika 9. in 11. italijanske armije, ki operirata proti Grčiji v Albaniji, sta bila izmenjana.

Boji v Afriki

Kairo, 12. nov. s. (Reuter) Sinočni komunikacije poveljstva angleškega letalstva na Bliznjem vzhodu javlja, da so v soboto in nedeljo angleška letala dvakrat napadla skladišča v Assaku v Eritreji. V soboto so bili izvedeni napadi tudi na Agordat in Teklase v Eritreji. Vsa angleška letala so se vrnila s teh poletov.

Letalski alarm v Kairu

Kairo, 12. nov. s. (Reuter) Egipska prestolnica je imela sinoči svoj najdaljši letalski alarm, ki je trajal 2 uri in 20 min.

Amerika odklanja mir za vsako ceno

Pomembna izjava mornariškega ministra Zedinjenih držav

Washington, 12. nov. s. (Ass. Press.) O priliki dneva premirja je imel sinoči po radiu govor mornariški minister Knox. Dotaknil se je med drugim tudi obiska Molotova v Berlinu ter dejal: »Nemčija ima očitno namen, da ojači svoj položaj s tem, da sodeluje z Rusijo v svrhu doseganja svetovne dominacije. Na to grožnjo Zedi-

njene države ne smejo odgovoriti samo z besedami, temveč z dejanji. Ne šteje ono, kar govorimo, temveč kar delamo. Amerika hoče sicer ostati izven vojne, toda ne na strahopeten ali nečuten način. Nikakor se ne bomo dali ustrahovati in tudi ne pristajamo na mir za vsako ceno.«

Willkie poziva svoje pristaše k lojalnemu sodelovanju z vlado

Republikanci morajo lojalno podpirati notranjo in zunanjo politiko Roosevelta

New York, 12. nov. s. (Ass. Press.) Republikanski kandidat pri predsedniških volitvah Willkie je imel sinoči prvič po volitvah govor po radiu. Willkie je odklonil idejo sestave koncentracijske vlade v Zedinjenih državah. Dejal je, da se mora republikanska stranka organizirati v močno, toda lojalno opozicijo. Ta opozicija pa ne sme delati proti vladi, temveč za vlado. Izvolil smo Franklina Roosevelta za predsednika, je nadaljeval Willkie, in on je sedaj moj in vaš predsednik. Lojalno hočemo podpirati njegovo delo za državo. Podpiramo Rooseveltovo notranje in zunanje politični program. Vseeno je, kateri stranki kdo izmed nas pripada, glavno je, da je spagal v Zedinjenih državah pri teh

Edenove napovedi

London, 12. nov. e. (Reuter) Vojni minister Eden je sinoči po radiu govoril o svojem potovanju po Bliznjem vzhodu. Dejal je, da so na Srednjem vzhodu angleške in zavezniške čete popolnoma pripravljene in da mirno gledajo v bodočnost. Ko pride čas, bodo naše čete na Srednjem vzhodu dokazale, kaj znajo in dokazale bodo tudi, da znajo zmagati. Gevorce ob bombardiranju Londona je izjavil, da se ves svet divi prisrčnosti in hrabrosti Londončanov.

Novo japonske zahteve v Indokini

Francoski guverner odstopil

Moskva, 12. nov. s. (Reuter). Po tukajšnjih informacijah je japonska vlada stavila Francoski Indokini nove zahteve. Med drugim zahtevajo Japonci, da njihova vojska zaseda Kočindino in da se izkrcava v Saigonu. Istočasno javljajo japonska poročila, da je guverner Francoske Indokine admiral Decoux podal ostavko.

Sanghaj, 12. nove. e. (DNB). Kakor se doznava iz Hanoja je guverner Indokine viceadmiral Decoux včeraj podal svojo ostavko. Vzrok ostavke ni znan.

Črna kuga na Kitajskem

Sanghaj, 12. nov. e. (DNB). V Ningpou v provinci Čekiang se je pojavila črna kuga. Od 145 bolnikov jih je umrlo nad 60.

De Gaulle o svoji akciji

Leopoldville, 12. nov. s. (Reuter). O priliki dneva premirja je sinoči preko tukajšnjega radia govoril general de Gaulle. Naslovil je svoj govor na poeknjega maršala Focha. Dejal je, da svobodna Francija vodi Fochov duh. Poljaki, Čehi in Norvežani, je nadaljeval de Gaulle, nadaljujejo borbo v sedani vojni. Večna sramota pa je, da so oni, ki so oficijelno voditelji Francije, kapitulirali z armado poldrugega milijona mož, z močnim vojnim brodom in letalstvom, ter sedaj celo iščejo sodelovanja s sovražnikom. Svobodni Francosi pa smo odločni, da sledimo še dalje Fochovem vzledu. Tako smo pričeli z opetnim osvoboditvijo francoskega imperija, s čimer izpolnjujemo samo svojo dolžnost.

Curli, 12. nov. i. General de Gaulle je včeraj zavzel mesto Libreville. Posadka trdnjave se je vdala. V Vichyju sprva še niso potrdili te vesti. Ob 22. je francosko vrhovno novelstvo v Dakarju javilo, da je Port Gentilles še v francoskih rokah.

Irska računa z dolgotrajno vojno

Dublin, 12. nov. s. (Reuter). Irski minister za prehrano Lamase je sinoči v govoru po radiu napovedal, da bo Irska morala najbrže uvesti racioniranje živil. Dejal je, da je pričakovati dolge vojne in da bo v tem primeru na Irskem lahko nastopilo pomanjkanje nekaterih živil. Pozval je prebivalstvo k štednji, zlasti s čajem, maslom, bencinom in premogom. Minister je izjavil, da Irska, če ne nastopijo neprilagodljive spremembe, skoro ne bo mogla najeti ladij za prevoz teh predmetov.

Willkie poziva svoje pristaše k lojalnemu sodelovanju z vlado

Republikanci morajo lojalno podpirati notranjo in zunanjo politiko Roosevelta

New York, 12. nov. s. (Ass. Press.) Republikanski kandidat pri predsedniških volitvah Willkie je imel sinoči prvič po volitvah govor po radiu. Willkie je odklonil idejo sestave koncentracijske vlade v Zedinjenih državah. Dejal je, da se mora republikanska stranka organizirati v močno, toda lojalno opozicijo. Ta opozicija pa ne sme delati proti vladi, temveč za vlado. Izvolil smo Franklina Roosevelta za predsednika, je nadaljeval Willkie, in on je sedaj moj in vaš predsednik. Lojalno hočemo podpirati njegovo delo za državo. Podpiramo Rooseveltovo notranje in zunanje politični program. Vseeno je, kateri stranki kdo izmed nas pripada, glavno je, da je spagal v Zedinjenih državah pri teh

Willkie poziva svoje pristaše k lojalnemu sodelovanju z vlado

Republikanci morajo lojalno podpirati notranjo in zunanjo politiko Roosevelta

Willkie poziva svoje pristaše k lojalnemu sodelovanju z vlado

Republikanci morajo lojalno podpirati notranjo in zunanjo politiko Roosevelta

Willkie poziva svoje pristaše k lojalnemu sodelovanju z vlado

Republikanci morajo lojalno podpirati notranjo in zunanjo politiko Roosevelta

Willkie poziva svoje pristaše k lojalnemu sodelovanju z vlado

Republikanci morajo lojalno podpirati notranjo in zunanjo politiko Roosevelta

Willkie poziva svoje pristaše k lojalnemu sodelovanju z vlado

Republikanci morajo lojalno podpirati notranjo in zunanjo politiko Roosevelta

Willkie poziva svoje pristaše k lojalnemu sodelovanju z vlado

Republikanci morajo lojalno podpirati notranjo in zunanjo politiko Roosevelta

Willkie poziva svoje pristaše k lojalnemu sodelovanju z vlado

Razprodane predstave
pričajo, da je film
Emma Gramatica — Isa Pola — Ruggero Ruggeri itd.
ODKRITJE SPOMENIKA KRALJU ALEKSANDRU I. V LJUBLJANI

zadovoljil občinstvo v vsakem pogledu. Soglasno je mnenje, da tako lepega umetniškega dela že dolgo ni bilo v Ljubljani na kinematografskem platnu. — V gl. vlogah: Obenem predvajamo domači film
Predstave ob 16., 19. in 21.15 uri!
KINO UNION — Tel. 22-21

DANES POSLEDNJIČ! — Viktor Mc Laglen in Binnie Barnes v filmu pestre in močne vsebine
Predstave ob 16., 19. in 21. uri
KINO SLOGA, V VRTINCU ŽIVLJENJA
tel. 27-30

DANES ZADNJKRAT KRASEN GLASBENI FILM
»Prepovedana ljubezen« KINO MATICA — Tel. 22-41
Predstave ob 16., 19. in 21. uri.
po nesmrtni Puccinijevi operi »MANON LESCAUT«. Divne pesmi pojeta BENIAMINO GIGLI in Maria Caniglia. Režiser Carmine Galone. — Ne zamudite!

Kako živi naša mladina

Če mislimo na jutri, se moramo zanimati za življenje našega dijaštva — Kako bodo revni dijakji preživel zimo?

Ljubljana, 12. novembra
Prav zdaj, ko mnoge posebno skrbi, kako bodo preživel zimo, ne sme nihče misliti le nase. Kakor mora roditelj bodočnosti in obstoj njihovih otrok skrbeti bolj kakor, kako bodo živeli sami, tako mora skupnost, narod, vselej misliti predvsem na mladino. V zgodovini je bilo več primerov, da so nekateri narodi začeli misliti na svojo mladino, šele, ko jih je doletela nesreča. Marsikje sicer radi govorijo o mladini; tudi pri nas, vendar se oglašajo najraje, ko se pritožujejo nad njenimi grehi. Škoda samo, da se tedaj nihče ne spomni stare resnice: mladina ne more biti slabša od generacije, ki jo je vzgojila in ji rezala kruh. Če obtožujemo mladino, očitki, prizadevajo odrasle. Za mladno se ne smemo začeti zanimati šele, ko opazimo, da se je zlo razpaslo med njo; mladina mora biti naša stalna skrb, saj vendar vsi živimo zaradi budočnosti in ne za preteklost. Sleheri izmed nas prevzema odgovornost za to, kakšna mladina nam dorašča in kakšna bo naša budočnost.

VZGOJA IN KRUH
Spartanska vzgoja je baje tudi dandanes najboljša; mehkužna razvajana ter presita mladina se ne more razviti v odlične pogumne, vzdržljive in delavne člane narodnega občestva. Mladina se mora pripravljati na napore na življenje, ki ima vedno mnogo več delavnosti, kakor praznovanje; mladina se mora okrepiti, da bo pripravljena, na prenašati trpljenje in tudi najhujše preizkušnje. Sprevideti bo morala, da se še ne bližamo rajni na zemlji, ter da bodo prihodnja pokolenja morala še mnogo pretrpeti, preden bo konec vrenja ter presnavljanja na svetu.

Toda silno bi se zmotili, če bi mislili, da je tudi stradanje lahko ideal spartanske vzgoje. Nihče ne more pričakovati, da nam bo dorašča zdrava in močna mladina iz ratičelnih, slabokrvnih in jetičnih otrok. Mladina, ki hira vso mladost, se ne bo mogla lotiti svojih nalog, ko bo stopila iz šol v življenje, tako, da bi jih tudi vselej zmogavala in da bi ne omagala pri samem začetku. Vzgojslovje je lepa veda in ena najpotrebnejših; vendar odgovode vse vzgojne metode, če se ne spreminjajo hkrati s kosom kruha v kri in meso.

ALI MED DIJASTVOM NIHČE NE STRADA?
Rekli boste, da tega pač ni treba nikomur vpraševati, saj je znano, da je bilo

med dijaštvom vedno nekaj zelo revnih. Res, revnih dijakov je bilo vedno precej, toda, ali se med nami kdo resno vprašuje: Ali med našim dijaštvom res nihče ne strda? Ali so vsi preskrbljeni? Ali se bodo lahko izšolali in ali si v šolah ne bodo zaradi zdravja zaradi stradanja dolga leta? Kakšna mladina nam dorašča na naših šolah? Ali so preskrbljeni med revnimi vsaj nadarjeni?

Zdi se nam, da teh vprašanj res nismo dovolj resno načelnili. Na srednjih šolah zdaj sestavljajo statistična poročila o socialnih razmerah dijaštva. Šele ta poročila bodo lahko marsikomu odprla oči. Tudi prčala bodo zoper nas ter naš obsojla zaradi malomarnosti; koliko mladih ljudi je naibitž že zastalo na poti mladostnega stremiljenja in začelo omagovati, še preden se je pravi življenjski boj šele začel! Kdo je kriv? Ali upamo priznati, da smo krivi vsi in da je krivda od dne do dne večja? Prav tega se najbolj bojimo, da se marsikdo ne bo hotel čutiti krivega in da ne bo videl velikega zla, najsi je še tako očitna.

KAJ PA DIJASKE USTANOVE?
Nekaterim se bo zdelo, da neupravičeno obtožujemo. Sklicevali se bodo na dijaške ustanove, domove, kuhinje, štipendije... Trdili bodo, da je dandanes za dijaške preskrbljeno mnogo bolj kakor prej. Romantike stradalnega dijakja ni več. — Vendar moramo to trditve popraviti: romantike ni več, a je stvarnost; tudi v tem primeru. Govorila bodo statistična poročila, ki jih zbirajo na šolah. Upamo, da se bodo oglašali tudi dijakji ali njihovi znanici, kajti anketa naj pokaže, kako živi naša srednješolska mladina. Nočemo nikogar dolžiti, ne nikomur očitati malomarnosti brez dokazov. Ne moremo pa tudi molčati, ko med mladino res mnogi stradajo. Ne smemo zagovarjati sedanje sistema izbire šolske mladine; da študirajo lahko ali vsaj mnogo lažje le tisti, ki žive blizu šol in ki včasih študirajo po vsej sili, ker roditelji hočejo imeti solane otroke. S samimi štipendijami, dijaškimi domovi in nekaterimi šolskimi kuhinjami beda med dijaštvom še ni odpravljena. Te dijaške ustanove so seveda potrebne, v teh razmerah celo neobhodno potrebne. Toda te ustanove nam ne smejo biti le predmet izgovora, da nam ni treba storiti nič drugega.

»OSVEŽITEV KRVI Z DEŽELE«
Statistika o poklicni sestavi našega dijaštva, že dolgo ni več zadovoljiva. Če

nam, da je privilegirano mestno prebivalstvo ter da se največ dijaštva rekrutira iz družin, ki žive v mestih, kjer so srednje šole. Toda tudi iz delavskih družin, ki stanujejo v mestu, je malo dijakov. Mnogo dijakov daje zlasti uradništvo, ki sicer ne spada vedno med premožnejše prebivalstvo, toda že nekakša tradicija je, da študira sin, če je študiral oče. V prejšnjih desetletjih, ko je slovensko meščanstvo šele nastajalo, je prihajalo na srednje šole sorazmerno več dijakov z dežele. Zdaj odstotek dijaštva z dežele nikakor ni v pravem razmerju s številom podeželskega prebivalstva. Največ mladine se ne šola iz najštevilnejših poklicnih skupin prebivalstva. To razmerje se je še poslabšalo z uvedbo šolnine, čeprav so je največjeji oproščeni. Inteligenca se čedalje manj osvežuje s krvjo s podeželja. Ne more verjeti, da bo to ostalo brez posledice.

SKRITA BEDA

Medtem ko je beda nezaposlenih delavcev navadno očitna ter o nji vsaj vodijo račune na socialnem uradu, posredovalnicah dela, občinah, v delavskih organizacijah in zbornicah — ni nihče pristojen, da bi registriral revne dijaške, vodil evidenco o njihovem življenju in iskal sredstva za njihovo preživljanje. Kakor rečeno, so zdaj začele šole same voditi nekakšne ankete o socialnih razmerah dijaštva, kar bo koristno vsaj toliko, da ne bodo ostali vedno skriti najhujši primeri bede. Ze dosedanje zbiranje podatkov nam kaže, da je težko kaj drugega najti toliko skrite bede kakor prav med dijaštvom. Ali se vam ne zdi, da je največje zlo prav v tem, da dijakji stradajo, ne da bi kdo vedel za nje? Zato so ljudje še bolj brezbržni za življenje dijakov, ker ne vedo, v kakšnih razmerah dorašča naša srednješolska mladina, ker se ne zavedajo, da ni vse v redu. Bede med dijaštvom ne smemo več skrivati in ne mirno dopuščati. Zdaj je zadnji čas, da se vprašamo, kako živi naš dijaštvo in kako bo preživevalo nastopajočo zimo, če bomo vsaj pokazali pripravljenost, da pomagamo najrevnejšim.

S tem začnemo anketo o socialnih razmerah našega dijaštva; potrebno je, da pri nji sodeluje predvsem dijaštvo samo. Opišite, kako živite, kako se hranite, kakšna imate stanovanja, koliko izdatke za preživljanje na mesec itd. Napišite iskreno vse, kar vas teži! Skušali vam bomo pomagati po skromnih močeh.

In dobil zadoščenje dolgoletnemu hrepenenju, da gre tja, kjer je rojen, ne da položi roke navzkriž, marveč da pomaga in dela, in če hoče, da bi se njegovo rojstno mesto v kakršnekoli pogledu dvignilo, misli, da izpolnjuje sanje svoje mladosti. Iz njegove bogate sokolske in pesniške duše so v dolgem govoru vrele misli in se zlije v spev veličine slovanskega sokolskega bratstva, kjer naj ne bo nihče prvi, nihče zadnji marveč vsi enaki! To naj bi bil imendan naše budočnosti in rojstni dan nove slovanske Jugoslavije!

Po zaključnem govoru, ki je globoko prevzel vse navzoče, je godba intonirala državno himno, ki jo je članstvo pelo stoji! Zatem je ponovno povzel besedo starosta župe br. Sabljica in v imenu celokupnega navzočega članstva izrekel br. Ganglu zahvalo, ker je dal zopet priliko, da se članstvo napoji v plamenu njegove sokolske in pesniške duše ter pozval, da se ta edinstvena svečana seja zaključi s pesmijo »Hej Slovanci«. Po zaključitvi seje so bratje iz Karlovca poseleli v Sokolskem domu do odhoda vlaka pa so bila pri tem izmenjana številna vprašanja, ki zadevajo sokolsko delo.

Bratu Ganglu, ki slavi jutri v torek 12. novembra svoj 67. rojstni dan, vzor Sokolu, pesniku in pisatelju, domovinojubi, našemu velikemu slovanskemu in narodnemu delavcu tudi mi iskreno čestitamo z željo, da bi nam bil ohranjen čil in zdrav do skrajnih meja življenja!

Iz Kranja

— Šahovski prvenstvo. Šahovski turnir za prvenstvo Kranja, ki ga je organiziral K. Š. K., je prinesel že v prvih dveh kolid majhna presenečenja zlasti v prvem razredu. Trenutno stanje v I. razredu je sledeče: Singer 2, Kos 1 in pol, Virnik, Vidgar 1, Pogačnik pol (1) itd. V drugem razredu pa takole: Pogačnik, Žužek 3, Kos 2, Dražil, Rauch, Jenko 1 točko itd. Žal letos ne sodelujejo na turnirju nekateri dobri šahisti, ki so v lanskem turnirju zasedli častna mesta ali pa so nudili vsaj močan odpor.

— SK Kranj : SK Mars 4:3 (4:2). Težko pričakovana tekma, ki je imela tudi dobro stran, da je publika na lastne oči videla »upravičenost« Marsovih pritoh je bila od začetka fair in nudila z obeh strani zanimive poteze in prizadevanje za zgoditki. Tako je potekala igra vse do prvih golov, ki so domači enajstorič prinesli lepo vodstvo. Malo pred koncem pa so se gosti posluževali čedalje večjih grobotov in prišlo je celo po krivdi igralca Marsa Hassla do medsebojnih obračunavanj in prekinitve igre. Ko se je po daljšem prepiranju in dejanskim spopadih igralci Hassl umaknili z igrišča je igra tudi v drugem polčasu potekala v razumljivi napetosti a tako surovih napadov ni bilo in se je igra v redu končala. Obe enajstorič sta bili dobro vigrani in sta predvajali koristno, a tudi za oko prijetno igrjo. Gostje so se posluževali daljših pasov a pred vrati je bilo močeno ustvariti le manj ugodne in redkeje šanse. Izkoristili pa so mnogo in poštvalno igrali vse do konca, čeprav so domačini vodili s 4:1. Da so bile groboti odveč kaže tudi boljša igra z zgoditki v drugem polčasu ko povzročitelja izgrezov ni bilo na igrišču. Tudi domačini so igrali v drugi polovici igrje z močnejšim, kar je gotovo krivo, da so se mnoge šanse izjalovile in kljub prodornosti in premoči

Ljubljana, 12. novembra

Ferdo Kozak se je predstavil v pretekli sezoni gledališkemu občinstvu s svojim dramskim prvencom »Prof. Klepec«. V letošnji spored je sprejela Drama njegovo delo »Lepa Vida«, katere krstna predstava bo drevi.

Avtor je prenesel hrepenenjski motiv »Lepa Vida«, ki ga poznamo iz narodne pesmi, iz Cankarjeve drame in Savinove opere, obravnavanega na različne načine in v različnih slogih. S skupno osnovno mislijo izpolnjenega hrepenenja v današnji čas, z vsem njegovim obeležjem in pojavi ter pokazal v svoji drami katastrofo cele hiše, oziroma premožne industrijske družine.

Drama se plete med tremi brati in sicer: najstarejšim Mihaelom Grantom, ki je star kakih 43 let ter njegovima ponoli bratoma: 32letnim Tomom in 22letnim Andrejem. Čeprav je središče zapletljiva Vida, ki je žena Mihaela, gospodarsko izredno podjetnega brata, ni močeno reči, da bi bila to zgolj ljubavna ali zakonska drama, saj se avtor v njej dotika raznih socialnih in družinskih problemov iz krogov, v katerih se drama odigrava. Razplet dejanja pokaže nevzdržnost njihovega zasebnega in splošnega položaja. Mihael Grant je močan, dejaven človek, ki ga sila vsa njegova narava na voditeljsko mesto in ga usposablja za vodjo industrijskega podjetja, vodi ga z vso brezobzirnostjo človeka, ki mu gre za življenjski uspeh.

Tom Grant je svetli človek, estetikist, ki se je, prenasenčen nemirnega hlastanja po užitkih, uravnovesil v svetlobi idola Lepote, katero naj pameten človek, dostojen član sodobne civilizacije, z razumom uživa.

Andrej je tip mladega človeka, ki so ga v času vojne zlozile razmere v zaledju. Čuti, da je zašel z zagato, pa se po eni strani odklepa Vide ter si utvarja, da najde v tej ljubezni rešitev, po drugi strani pa skuša, v opravičilo pred samim seboj in da utrdi proti obema bratoma svoje mesto, prepričati notranjo izgubljenost z revolucionarnimi gledi. On ni revolucionar, ker ga vsi njegovi resnični odnosi do življenja onesposabljajo za to pot. Na znotraj in na zunaj brezdelno, živčno razdejan grabi okrog sebe za vsako bilko, dokler se v razkem obratu ne vrže v drugo stran obupa in stori svoj zadnji korak.

Glavna oseba, Vida, je sklenila kot mlado neizkušeno dekle z Mihaelom zakon brez ožjega notranjega kontakta. V teku prvih zakonskih let se zave, da sta si tuja in da je bližanje med njima nemogoče, ker nosi Vida s seboj sen o sreči, ki se po njenem mnenju zanjo kot za individuum ostvari, ko pride Tomo iz tujine. Njen

je izpadla z rezultatom 5:7 v korist Slovana. Obe moštvu sta se potrudili in predvajali borbeno igro, skušali pa sta tudi izpeljati akcije, ki so vredne naših ligasev. — Zopet žrtev noža. Z nedelje na ponedeljek je prišlo v Vrtačnikovi gostilni v Naklem do žalostnega dogodka, ki kaže, da se tudi v bližini mest ne morejo zbrsati sramotni madeži, ki z dneva v dan beležijo našo sramoto o podvigih z noži. Žrtev v prepiru, ki je padla pod sunki noža so včeraj na pokopališču obducirali. Povzročitelj, ki je doma s Strahinja, pa so orožniki prepeljali v kranjske sodne zapore. Kako je prišlo do prepira in krvoprelitja pa nam bo pokazala preiskava.

Ferdo Kozak: Lepa Vida

Pred krstno predstavo izvirne slovenske drame v štirih dejanjih

brezobzirni polet za to srečo, jo dovede v konflikt, ko spozna, da je Tomo Slovec, ki življenje samo uživa, med tem ko je zanj ljubezen vse smisel življenja.

Vidina mati je statična, dokončan tip. Njena usoda je podobna Vidini, vendar predstavlja ženo iz stare generacije, ki je znala svoj sen o sreči žrtvovati družini, med tem ko ga Vida skuša uresničiti, a ni ne uspe. Čeprav se drama ne konča z cestro katastrofo, je jasen popoln prelom med Vido in njenim moštom. Sporazumeta se za skupno hladno sopotništvo skozi življenje, ki ga jima je usoda vsilila.

V igri nastopajo poleg glavnih oseb še ilustrativne: strojevska, služkinja hlapca: Luka in vesela družba, ki služijo v podrobnejši oris dogodkov in razpoloženja. Drama je režiral dr. Bratko Kreft.

Glavno žensko vlogo Vide bo igrala Mira Danilova, Mihaela — Levar, Toma — Kralj, Andreja — Jan, mater — Avgusta Danilova k. g., strojevska — Simčičeva, goste: Slavčeva, Plut, Bratina, Tiran, Praprotnikova in Luko — Presežnik.

Z dramo prof. Ferdia Kozaka, bo dobila slovenska dramatika delo, v katerem je podana družbena podoba meščanske industrijske hiše, ki je po vojni zabavala, a jo družinska katastrofa notranje zruši.

Maša St.

Naslovno partijo v Bizetovi operi »Carmen« bo pela v četrtek članica naše opere ga. Mila Kogejeva. Pela jo je lani z velikim uspehom. Prva letošnja vpriizoritev te priljubljene opere bo kakor rečeno v četrtek za premierski red.

Otroci zanetili požar

Vel. Lašče, 11. novembra
Miren jesenski dan je ležal nad trgov Vel. Lašče, ko se je nenadoma razžarila vest, da gori pri posestniku Hočevanju Lovru iz Vel. Lašče št. 36. V zvoniku je bil plat zvonca, po trgu pa so tekali gasilci in tržani. Vse je hitelo na pomoč. Toda v skednju naloženo seno, leseno ogrado in s slamo krita streha je bilo naenkrat v plamenih tako, da je bila pomalo zaman. Gasilci so rešili gospodarsko orodje, vozove in nekatere druge predmete v skednju. Požar so zanetili otroci, ki so se igrali pri skednju. Popoldne pa so pričeli tržani voziti seno pogorelcu, da za prvo silo prehrani svojo živino.

3 filmskega platna

— Kino Union: Vdova. Italijanski film, ki je razmeroma dobro režiran in igran. Obdelan je problem mlade vdove v odnosu od tašče in tasta, ki jima je snaha odvzela sina. Sin se poneseči in preden umrje, naroči ženi, naj se vrne na dom njegovih staršev. Tast se sprizajni z usodo, tašča pa ne more pozabiti, da ji je ta ženska za vedno vzela sina. Šele ko se vdova znova zalubi na novo in zapusti dom, se tašči spet razjasni obraz. Zdi se ji, da je njen izgubljeni sin sedaj zopet samo njen. — Snov je psihološko zanimiva, ima tudi ne-pričakovane razplete in je v tem pogledu originalna. Vsa vrednost filma je v odličnem podajanju svojevrstnega nastojenja v hiši za izgubljenim sinom žalčujocih staršev. To je odlika tega filma po zaslugi režiserja in po zaslugi glavnih igralcev. Le z zvokom ni vse v redu, ta tehnični nedostatek ima tudi ta film, samo v manjši meri kot »Prepovedana ljubezen«.

GRAFOLOGIJA

Vneta čitateljica ženskega lista je poslala v uredništvo pismo. — To je pismo moža, ki ga ljubim — je napisala v sprememnem pismu. Ali mislite, da bo zvest in dober mož?

— Ne, tega ne verjamem, — je odgovorila grafologinja. — To je moj bivši zarobenec.

Dvojni praznik velikega sokolskega prvaka br. Engelberta Gangla

Bratska pozornost sokolske župe Karlovac, ki je ob priliki godu in rojstnega dne br. Gangla sklicala svečano župno sejo v Metliki

Metlika, 11. novembra
V četrtek 7. t. m. se je sestala v Sokolskem domu v Metliki, ki svečani župni seji uprava Sokolske župe Karlovac, da izkaže bratsko pozornost velikemu Sokolu — ideologu bratu Engelbertu Ganglu, ki po dolgih letih zopet prvič praznuje god in rojstni dan v svojem rojstnem kraju — Ljubljani Metliki.

Ob prihodu br. Gangla in staroste župe br. Sabljica ter ostalih bratov in sester je godba zavrnila sokolsko koračnico v pozdrav. S sokolsko točnostjo je br. Sabljic otvoril sejo, jo označil za svečano ter izjavil, da je tolmač občutkov vsega članstva in da govori iz srca in duš vseh ako pove, da je članstvo radostno prihitelo v starodavno Metliko zato, da svojemu velikemu ideologu in voditelju bratu Ganglu ob priliki praznovanja godovnega in rojstnega dne pove, kako smo mu hvaležni, kako ga spoštujemo in cenimo njegovo delo na sokolski njivi. Ni je vasi v naši državi, kjer ne bi vedeli za br. Gangla pa tudi izven meja naše Jugoslavije sta njegovo ime in delo poznana in cenjena, saj ga pozna vse slovanski svet! Poudaril je dejstvo, da so se naše duše in srca izpopolnjevale z besedami našega ideologa — učitelja — ki je tudi malodušno dvigal v vrste prdinih in borbenih čuvarjev nove, mlade Jugoslavije. Zato so se zbrali bratje in sestre, kakor se zbere deca krog očeta, kakor vojaki krog poveljnika — da bi jim bil še dalje vodnik in jim prednjačil s svojim idealizmom v globoki ljubezni do naroda in države. Velikemu sokolskemu krmarju je br. Sabljic v imenu vsega članstva karlovške župe zaželel, da bi mu bilo usojeno še dolgo življenje med nami,

da ne bo samo ponos Metlike in Bele Kraljine temveč tudi ponos vsega sokolstva in slovanstva. K slavi ju godovnega in rojstnega dne mu je iskreno čestital in ga bratsko poljubil.

Navzoči so čestitke starosti br. Ganglu sprejeli z navdušenjem in prijetnim zadovoljstvom, ko je zadonela ob sviranju godbe močnoga pesem »Hej Slovanci«.

Z velikim šopkom rdečih rož je stopila nato pred br. Gangla naraščajnica Ivica Malešičeva in ga z zvonkim glasom nagovorila: »Dragi brat starosta! Zdaj si se stalno naselil v našem mestu, Tvojem rojstnem kraju. Kdor ve kako si dolga leta hrepenel po Beli Kraljini, po rojstni Metliki, je prepričan, da se Ti je izpolnila dolgoletna želja. Naše mesto je bilo s tem počašeno saj je sprejelo z odprtimi rokami svojega najznamenitejšega sina. Še bolj kakor mesto pa je bila vzradoščena sokolska družina, ko je zvedela za Tvoj sklep. Prišel si med nas z namenom, da se odpočiješ. Žalibog pa mestu in Sokolu metliškemu manjka ljudi — Tvojega kova — mož širokega svetovnega obzorja, zato Ti ni bilo dano, da se odpočiješ. Tvoj Pungert Te kliče in rade volje prihajaš večkrat na dan, da vidiš kako napreduje delo. Danes obhajal dragi brat svoj prvi god v Metliki med nami. Vsa sokolska mladina kliče svojemu vzorniku »Na mnoga leta!« V imenu te mladine ti poklanjam ta šopek in naša srca z iskreno željo, da bi še dolgo živel zdrav in srečen med nami!«

Zatem je Sokola-vzornika z jednatim nagovorom pozdravil starosta domačega sokolskega društva br. Hočevan, naglasil njegovo veliko delo in toplo ljubezen do svoje domače zemlje, ki je obilo razlita preko vsega njegovega dela ter mu zaželel v imenu vsega članstva še mnogo zdravih in srečnih let! V imenu sokolske Metlike in Unije za zaščito dece je nagovoril nato br. Gangla predsednik mestne občine ter predsednik Unije br. Ivan Malešič in mu v izbrano toplih besedah čestital h godovnemu in rojstnemu dnevu.

Navdušeno pozdravil je spregovoril nato br. Gangl in se zahvalil na prireditvi, ki je na zunaj posvečena njegovemu godovnemu in rojstnemu dnevu, na znotraj pa veselju in priliki, ki je bila dana, da bi naglasili svoje jugoslovanstvo in slovanstvo. Spomnil se je žalostnih prilik bratov izven meja, izrekel pa tudi svojo globoko vero in nepremagljivo zaupanje sokolskih duš v budočnost, ko bo tudi v naši zemlji veliko boljše in veliko lepše. To je pot, ki nas je vodila na poti našega sokolovanja — pot, ki ni zapisana na zemljevidu, ki pa je nepobitno, globoko in neizbrisno zapisana v vsaki sokolski duši: »Bili smo, smo, in ostanemo!« Iz krvi prirele ideje kakor vonj iz cvetja, je podobna vrelcu, ki se sam dvigne z lastno silo pod oblake. Vsi smo služabniki te velike ideje. Če je v tem smislu namen počastitve dela, se smatra za srečnega v toliko, kolikor je to delo uspelo, čeprav je bil mnogokrat poben in enak svečl, ki svetl drugim, da uniči sebe. Izjavil je, da je storil samo svojo državljansko dolžnost,

DNEVNE VESTI

— Vprašanje izvoza našega hmelja. Iz Novega Sada poročajo, da bo letošnja letina hmelja slabša od lanske. Lani so ga pridelali hmeljarji v naši državi 7.500 stotov, letos ga bo pa samo okrog 5.000 stotov. Od tega odpade na Slovenijo 2.800 stotov. Za domačo porabo ga bo šlo približno 5%, ves drug hmelj je namenjen izvozu. Toda zaenkrat ni nobenih izglehov, da bi mogli hmelj izvoziti. Cena se giblje okrog 3.000 din za metriki stot. Izmed vseh kmetijskih pridelkov se je pocenil samo hmelj. Lani je dosegel ceno 9.000 din. Zaradi vojne v Grčiji je izvoz hmelja popolnoma zastal. Izvažali bi ga lahko samo preko Soluna. Poleg tega je pa postavila Narodna banka zelo težke pogoje, med drugim plačilo blaga vnaprej. Hmelj bi lahko izvozili v Ameriko, ki je pa letos večinoma preskrbljena z ruskim hmeljem, ker je Rusija s prikličivju dela Poljske dobila kraje, kjer se prideluje mnogo hmelja. Tako čaka naš hmelj na izvoz, o katerem še ni odločitve.

— Obnovitev italijanskih parobrodov. Italijanska parobrodna družba Fiumana iz Reke je po dolgem času obnovila stalno potniško in tovarno zvezo med italijanskimi in našimi pristanišči. V nedeljo popoldne je pispel na tej progi v Split parnik »Stamira«, ki je včeraj jutraj nadarjal svojo pot. Ta parnik bo vozil redno na progi Reka—Lošinj—Zadar—Sibenik—Trogir, Split—Lastovo, Dubrovnik in Kotor. V Split bo prihajal vsako nedeljo popoldne in odhajal v ponedeljek jutraj. Iz Kotor se bo pa vračal v sredo jutraj.

— Zavod za južno sadje. Že precej dolgo je tega, ko je Prizad pokrenil akcijo, da bi se ustanovil v Dubrovniku zavod za južno sadje in olive. Nedavno so se mudili v Dubrovniku zastopniki Prizada, ki so si ogledali v mestu in okolici stavbišča. Prizad je kupil stavbišče od Raimunda Negrinija na Lapadu, kjer bo zgrajeno poslopje za zavod.

— Odhod našega parnika v Ameriko. Parnik »Vis«, ki je bil dolgo izločen iz prometa, je odplul v nedeljo v Smirno, od koder bo krenil v Ameriko.

— Slaba letina oliv. Po vsej Dalmaciji so začeli obirati olive, ki so obrodile letos precej slabo. Letina je povečini krajev za 30%, ponekod pa celo za 50% manjša od lanske.

— Gospodu Janezu. Mi sicer nimamo z gospodom Janezom in njegovo zabavno polemiko nobenega neposrednega opravka, vendar bi mu pa radi položili nekaj na srce. Prav danes, ko jadicuje gospod Janez v »Slovenec«, kako nas tare naše gorje in naše preklestvo in ko pravi, da so odprta vrata vsemu zlu tam, kjer ni vere, ne morale, poročamo o treh ubojih pri nas na kmeth. Ali bi ne bilo pametneje, gospod Janez, če bi se odkrito pomenili o podivjanosti, posurovelosti, pijančevanju, pretepih, ubojih in drugih takih žalostnih pojavih med našim ljudstvom, o katerem ne moremo trditi, da bi ne bilo vzgajeno v verskem duhu, kakor pa da mlatio prazno slamo s takimi jadicovanji in modrovanji? Kaj nam pomagajo še tako lepe fraze in še tako veličastne parade, če se pa navzile njim in sredi njih vedno bolj pogrezamo v blato podivjanosti in zločinov? Poskusite poiskati korenine tega zla in pokažite s prstom na tiste, ki nosijo zanj odgovornost, gospod Janez. To delo bo mnogo hvaljebnije in tudi manj pomilovalovalna vam prinese kakor vasa čudovito »brbljuna« polemika.

— Tovarna vagonov v Slavonskem Brodu ima mnogo dela. Ta tovarna je morala prejšnje čase pogosto odpuščati delavce, zdaj pa ima mnogo dela. Nedavno je došla zopet večje naročilo, in sicer za 15 lokomotiv. Delo dobro napreduje, a bi se boljše, če bi ne bilo težav uvoza nekaterih sirovin. Večina materiala prihaja iz Nemčije, ki pa zdaj ne more tako redno poslati svojega blaga kakor v normalnih časih.

— Zagrebški Pokojniški zavod bo mnogo gradil. Zagrebški Pokojniški zavod ima brez Dalmacije okrog 18.000 zavarovancev in se lepo razvija. Kupil je v mestu več zemljišč, na katerih bo gradil velike stanovanjske hiše, da bo njegov denar dobro naložen.

— Enotna cena bakra za domačo porabo. Dosežen je sporazum z borskim rudniki glede cene bakra za domačo porabo. Baker se bo prodajal vsem domačim potrošnikom po isti ceni.

— Tisk oporočne prošnje. Kraljevska banska uprava — referat za kontrolo cen objavlja: Ministrstvo financ — odelek za davke v Beogradu je na tozadevno predstavo banske uprave za dravsko banovino z razpisom z dne 12. oktobra 1940 št. 60720-III izdalo tolačenje, da so prijave prošnje in potrdila, katere je vlagati v smislu čl. 2 uredb o kontroli cen — oporočne plačevanj ataks na podlagi točke 1 člena 6 taksnega zakona, ker se zadevne rešitve izdajajo v javnem interesu in ne v interesu prosilcev.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, od časa do časa bo rahlo deževalo. Včeraj je nekoliko deževalo v Ljubljani. Najvišja temperatura je znašala v Dubrovniku 18, v Kumboru in Rabu 16, v Splitu 15, v Sarajevu 13, v Beogradu 12, na Visu 11, v Zagrebu 10, v Ljubljani 7,2, v Mariboru 3,2. Davi je kazal barometer v Ljubljani 759,2, temperatura je znašala 3,0.

— Vlom v občinski urad na Rudniku. Vlomniki postajajo čedalje bolj podjetni in predrzni. Pred dnevi je bilo vlomljenje v občinski urad v Dohu, kjer so izsledili in aretirali vlomilci odnesli ročno blagajno in jo izpotali, danes ponoči pa so tatovi udrili v občinski urad na Rudniku. Vlomilci so gotovo pričakovali velik plen in so v prvi vrsti iskali denar, ki ga pa niso našli. Odprli so pri mizah in omarah vse pre-

dale in jih prebrskali, ko pa denarja niso našli, so odnesli s seboj pisalni stroj, vreden okrog 4000 din. Vlom je bil takoj jutraj prijavljen orožnikom na Škofljič, obveščena pa je bila tudi policija.

— Trije ponesrečeni. Mizarjeva žena Jožefa Žužek iz Vižmarji je včeraj popoldne zlezla po lestvi na skedenj, s katerega pa je padla in si zlomila levo. — Zletni šoferjev sinček Alojzij Mrak iz Zminca je doma padel s peči in si zlomil levo nogo. — V Dolenji vasi pri Ribnici je spiezala od zadaj na voz letna posestnikova hčerka Ivanka Marn, konji pa so predčasno potegnili in je padla. Marnova si je zlomila levo nogo.

— Uboj v Naklem. V nedeljo zvečer je v neki gostilni v Naklem zidar Vinko Lahovec iz Strahinja z nožem prerezal vrat kmetu Alojzju Golobu s Police. Lahovec je držal Goloba, češ da je moral kot rezervni oficir stati mirno pred orožniki. Nastal je prepri in Golob je zbadljivca močno posadil na stol. Češ naj ga pusti pri miru. Navidez sta se pobotala in si segla v roke. Ko pa je Lahovec kmalu potem odšel iz gostilne, je stopil njegov pajdaš neki čevljar, za njim in ga jel hujskati, naj obračuna z Golobom. Lahovec se je takoj vrnil z nožem v roki v gostilno, kjer sta se z Golobom znova spoprijela. Med ruvanjem je z nožem prerezal Golobu vrat. Nesrečnej se je zgrudil in kmalu izdihnil.

— Tragedija nezakonske hčere. Na železniškem tiru samoborske železnice pri Zagrebu so našli v nedeljo zvečer razneseno truplo 18letne Nađe Rob. Pokojnica je bila nezakonska hči. V smrt je šla zaradi svoje matere in očeta odnosa zaradi nezgodnih domačih razmer. V poslovnem pismu pravi, da je samo mati kriva njene smrti.

— Zaradi zemlje ubli brata. V vasi Kradčevu blizu Varaždina je prišlo do krvavega obračunavanja med 23letnim Matom Novcem in njegovim 35letnim bratom Josipom zaradi dveh oravov zemlje. Matija je napadel svojega brata z nožem. Prerezal mu je vrat in trebul, tako da je na mestu izdihnil.

— Tragična smrt pijanega fanta. 21letni Ivan Maljevac iz Male Soline pri Petrinji je v nedeljo umrl tragične smrti. Bil je v Glini, kjer se je napil, potem se je pa odpejal s sosedom domov. Konji so naglo potegnili, fant jih je pa še udaril s bičem. Veter je odnesel Ivanovemu sosedu klobuk. Tedaj je hotel Maljevac stopiti iz voza, da bi klobuk pobral. Izgubil je pa ravnotežje in padel iz voza v trenutku, ko so se konji spet pognali v galop. Udaril je z glavo ob kamen in se tako močno pobil, da je kmalu po prevozu v bolnico umrl.

Težka prometna nesreča

Celje, 11. novembra. Snoči je gostilničar Anton Baštevč iz Gaberja pri Celju vozil s tovornim avtomobilom deset stotov vina iz Zibike pri Jelšah v Celje. Šofiral je Friderik Gobec iz Gaberja, v šoferjevi kabini pa so sedeli kraj šoferja Baštevč, njegova hčerka in še neki moški, zadaj na stolu pa 62letni železniški sprevodnik v pokolu in hišni posestnik Matija Zupančič iz Celja in cinkarški delavec Jurij Vrhovšek iz Celja.

Ko je avtomobil okrog 19.30 prispel do kmetijske šole pri Sv. Juriju ob južni železnici, mu je privozil nasproti neki kolezar. Šofer se mu je hotel izogniti in je zavil docela na desno. Pri tem je avtomobil zdrknil čez cestni rob in se nagnil. Zupančič in Vrhovšek sta padla s sodov na zemljo, sodi pa so se zvalili nanju. Zupančič je dobil hude notranje poškodbe in je po nekaj minutah izdihnil. Vrhovšek pa je sodi zlomil levo nogo, poškodovan pa je bil tudi po glavi in dobil je notranje poškodbe. Vsi štirje v šoferjevi kabini so bili samo laže poškodovani.

Na kraj nesreče je prispel reševalni avtomobil iz Celja, ki je Vrhovška prepeljal v celjsko bolnico, ostale pa na njihove domove. Zupančičevo truplo je bilo po komisijem ogledu prepeljano v mrtvašnico na mestno pokopališče. Zupančič, ki je bil v Celju splošno znan in narodno zaveden mož, zapušča ženo, dva sinova in dve hčeri.

Iz Ljubljane

— Iz Prometni voz pred pošto bo kmalu razvozljan. Stara hiša nasproti pošte, kjer je bila prodajalna Bate, je naglo izginila. Davi je stal le še kosček zida. Šele zdaj se vidi, kako velika prometna ovira je bila ta hiša in kako nujno potrebno je bilo, da je padla. Če se ustavi pri pošti v Šelenburgovi ulici tramvaj, nimajo ljudje kam stopiti, ker hodnika tako rekoč sploh ni. Ljudje so hvaljevali gradbenemu podjetju, da je tako hitro porušilo staro hišo. Naj bi čimprej popravilo še zadnje njene ostanke, da bi padla ograja in bi promet na tem živahnem križišču ne bil več tako utesen in oviran.

— Iz Jesenskim deževjem so popolnoma zanesljivo prišle tudi pritožbe proti blatu. Ta jesenski pojav traja po pravih prilikah tja do pravih poletnih dni, ko se pojavijo sezonske pritožbe proti prahu. Minulo prašno sezono so Ljubljanci upoštevali izredne razmere, da škropljenje cest res ni bilo tako izdatno kakor prejšnja mima leta. Uvidenost meščanov naj pa traja tudi v blatni sezoni, saj so izredni dogodki naložili mestni občini tudi izredne stroške in nikakor ni bilo mogoče tlakovati in utrđiti vseh cest. Makadamizirane ceste pa dež in južni sneg razmočita ter znehačata, da bomo tudi letos morali potrpeti z blatom vsaj po stranskih cestah in dlicah. Nikakor ni mogoče, da bi ob vsakem dežju posipali vse hodnike in pred vsako hišo, saj tudi letos primanjkuje delavcev in voznikov. Upoštevati pa tu di moramo, da imamo v Ljubljani 430 km cest ter cestno nadzorstvo tudi pri najbolj volji ne more ustreči prevec natančnim in razvajanjem občanom.

— Iz Sadjarsko in vrtnarsko društvo za Slovencijo v Ljubljani pojasnjuje na došla vprašanja od strani nekaterih članov v zvezi z objavljenim poročilom o otvoritvi vrtnarskega tečaja 6. t. m., da je predsednik društva še vedno višji sadjarski nadzornik v pok. g. Martin Humek. Ob tej priliki tudi sporočamo, da prireja predavanja na vrtnarskem tečaju Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva Ljubljana I, na katero naj se zainteresirani obračajo.

— Iz V počastitve spomina g. Ivana Röggerja, svojega zasluznega upokojenega direktorja sta generalni zastop obče zava-

rovalne d. d. »Save« in generalni zastop Assicurazioni Generali za mestne reवे poklonila vsak po 2.000 din, torej skupno 4.000 din. Za velikodušni dar izreka mestno poglavarstvo najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih mestnih reवे.

— Iz NA VSAKO MIZO LAŠKO PIVO — Iz Danes nadaljevanje velikih konjskih dirk ob 19. na Hermesovem stadionu.

— Izgubljena zapetna ura. Danes popoldne je neki gospod izgubil na poti iz Frankopanske ulice št. 24 do Lattermanovega drevočara niklasto zapetno uro. Najditelj naj jo izroči v upravi našega lista.

— Iz Ukradena koleša. Izpred Kovačičeve vinotoka na Šmartinski cesti je bilo ukradeno zeleno pleskano žensko kolo, znamke »Adiere«, vredno 1400 din, Francu Krivicu. — V Gladilski ulici je nekdo izpred hiše št. 4. odpeljal 1000 din vredno, rdeče pleskano kolo znamke »Faggi« Francu Pozniču. — Z dvorišča gostilne »Pri starem tisturju« v Kolodvorski ulici je tat ukradel 1000 din vredno, zeleno pleskano kolo, znamke »Dürkopp« Ivanu Tingerju. Stanislav Pečnik pa je prijavil, da mu je nekdo odpeljal 600 din vredno kolo, znamke »Prestor« izpred hiše št. 7 v Gladilski ulici.

Drevi konjske dirke

NA STADIONU HERMESA V SIŠKI

Ljubljana, 12. novembra. Nedeljske konjske dirke so pokazale, da je med občinstvom veliko zanimanje za takšno prireditve, saj se je zbralo na dirkališču več tisoč gledalcev, ki so ves čas z nezmanjšanim zanimanjem sledili posameznim točkam sporeda.

Nedeljski spored na je bil prav za prav samo del celotne prireditve, ki se bo nadaljevala še drevi ob 19., prav tako na novem stadionu ZSK Hermesa v Siški. Ta del sporeda bo še posebej privlačen zaradi tega, ker se bo vršil ob električni razsvetljavi, kar je pri nas čisto novo, in bodo to sploh prve konjske dirke v naši državi ob takem času in v taki režiji.

Občinstvo vabijo prireditelji tudi to pot na čim številnejšo udeležbo!

Iz Celja

— Uspelo akademijo Jadranske straže bodo ponovili v nedeljo. Akademija Jadranske straže, ki je bila v nedeljo popoldne v celjskem gledališču, je odlično uspela. Gledališče je bilo nabitno polno in mnogi so morali oditi, ker niso več dobili vstopnic. Akademijo bodo na splošno željo ponovili v nedeljo 17. t. m. ob 16.30 v gledališču. Opozarjamo vse tiste, ki v nedeljo niso mogli v gledališče, in tudi okoličane, da si ogledajo to patriotično in umetniško akademijo. Cene bodo znižane. Vstopnice so v predprodaji v Goričarjevi knjigarni. Čisti dobiček je namenjen dijaškim kuhinjam v Celju.

— Razmere na delovnem trgu. Pri celjski borzi dela je bilo 10. t. m. v evidenci 415 brezposelnih (228 moških in 187 žensk) nasproti 306 (154 moških in 152 žensk) dne 31. oktobra. Delo dobijo 4 drvarji, 2 hlapci, 3 kuharice, 3 služkinje, 2 kmečki dečki in 1 natakarija.

— Poverništvo Trgovske bolniške blagajne sporoča, da ordinira odslej zdravnik dr. Drago Mušič na Cankarjevi cesti 7/I za člane Trgovske bolniške blagajne vsak dan od 10.30 do 11.30 in 13. do 14.

— Akademija v proslavo Gutenbergove 500letnice, ki jo priredijo celjski tiskarji, se prične v soboto 16. t. m. ob 20.30 v celjskem gledališču. Vstopnice so v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi.

— Popravilo ceste Sp. Hudinje—Dobrova. Mestna občina bo dala posipati cesto Sp. Hudinje—Dobrova mimo »Celjske opekarne« in je razpisala oddajo navozov nesortiranega savinskega proda in drobcev opeke, ki bodo na razpolago v »Celjski opekarni«. Ponudbe je treba vložiti do vsehga četrtka 14. t. m. v vložišču mestnega poglavarstva.

Iz Kamnika

— Nov grob. V nedeljo popoldne smo spremili k večnemu počitku g. Jerneja Goloba, posestnika in žel. zvančnika v pok. Pokojni ni posegal v javno in politično življenje, pač pa je živel le za svoj dom, ki si ga je ustvaril s svojo pridnostjo in pa za svojo družino, za svoje tri sinove, ki so vsi narodno-zavedni in tudi že dobro preskrbljeni. Pogreb je bil iz njegove hiše v Podgorju pri Kamniku ob veliki udeležbi občinstva iz Kamnika in tudi od drugod, na idilično podružnično pokopališče v Podgorju. Naj v miru počiva, žalujočim svojcem pa naše sožalje.

Naše gledališče

DRAMA
Začetek ob 20. uri
Torek, 12. novembra: Lepa Vida. Krstna predstava. Red premierski
Sreda, 13. novembra: Pohujšanje v dolini šentflorijanski. Red B
Četrtek, 14. novembra: Revizor. Red četrtek

Petek, 15. novembra: Skrivalnice. Red A
Sobota, 16. novembra: Lepa Vida. Izven

OPERA
Torek, 12. novembra: Grof Luksemburški. Red torek
Sreda, 13. novembra: Figarova svatba. Red sreda
Četrtek, 14. novembra: Carmen. Red premierski
Petek, 15. novembra: zaprto

★ Opozarjamo na letošnje zanimivo uprizoritev Bizetove opere »Carmen« s Kogejem v naslovni ter Franciom, Jankom in Ribičem v glavnih partijah. Letošnje uprizoritev boša poživila dva nova plesa, ki ju je naštdiral Boris Pilato. Izvajala ju bosta Pilato kot solist in z Erno Moharjevo v duetu. Plesa sta v tretjem dejanju, kjer bo plesala tudi Bravničarjeva solo. Opera »Carmen« je ena najlepših umetniških svetovne operne literature, ki ima za osnovo zelo razbignato dejanje iz španskega življenja. Uprizoritev sta pripravila dirigent dr. Švara in šef-režiser Ciril Debevec.

— Mlada slovenska plesalka Marta Panilnova bo nastopila prvič na samostojnem plesnem večeru v ponedeljek 18. t. m. v operi. Plesalka je gojenka Mete Vidmarjeve in se je odlikovala na produkcijah njene plesne šole ter zbudila s svojo darovitostjo posebno pozornost. Vstopnice v predprodaji od četrtka 14. t. m. dalje pri dnevnih blagajni v operi.

Inserirajte v »Sl. Narodu«!

Fran Milčinski: Cigani Veseloigra v štirih dejanjih je dosegla popoln uspeh

Ljubljana, 12. novembra. Premiersko občinstvo se je od srca nasmajalo in je zapustilo dramo z zadovoljstvom. Lahko rečemo, da so »Cigani« Frana Milčinskega popolnoma uspeli. Prav imajo tisti, ki trde, da nam niso potrebne tuje veseloigre. »Cigani« kar častno zastopajo to vrsto domače dramske literature. Celozaznata slovenska veseloigra je to s primerno primesjo sarkazma in ironije. Prav za prav je čudno, da je niso vpriporili v ljubljanskem gledališču že od 1.1907. Tedaj jo je pokojni dr. Zbanič raztrgal. Kdo ve zakaj? Mož ni imel snilsa za slovenski humor, čigar predstavnik je brez dvoma Milčinski. Res je, da zbuzja veseloigra bolj vtis koncepta, kakor pa dodelane igre, kakor pravi J. Vidmar. Toda vse je odvisno pri tako obdelani igri od režiserja in igralcev. Videli smo že mnogo slabših tujih veseloigier v našem gledališču.

Izposojeni cigani in ljubavna intriga sta jedro dejanja, a izpolnjeno je s tipi, ki niso samo konceptirani, temveč prave mojstrovine pod pogojem, da jih igrajo odlični igralci. Milčinski je mojster v risanju tipov, ki jih je do dna duše in srca spoznal v svoji sodni službi. Rekli boste, da dandanes ni več takih tipov, kar pa ni res. Še žive sodni nadzorniki, sodniki, avskultanti, sodni slugi, odvetniki, gostilničarje, njih hčere, natakarije in cigani, kakršne vidimo v tej veseloigri. Milčinski je spoznal večne poteze teh tipov in jih je s pisano besedo ovekočel. Živi so bili v dobi »fin du siècle«, živi so še danes, čeprav so drugače oblečeni in govore drugačne besede in fraze. Oglejte si ob priliki razpravo z obtoženimi cigani na sodnji,

pa boste videli, da je Milčinski prikazal, kar je »večnega« v teh ljudeh. In prav tako je z ostalimi tipi.

Režiser prof. O. Šest je zadel v drno, ko je ugotovil, da so »Cigani« presneto težavna zadeva, to pa ravno radi svoje preprostosti in pasivnosti. Ta ugotovitev potrjuje našo trditve, da je za uspeh ali neuspeh take igre vse odvisno od režiserja in igralcev. Prof. Šest se je kot režiser veseloigre očitno z ljubeznijo lotil dela in ga odlično zrežiral. Čutili smo režiserski vzgton, s katerim je zrežiral igro. Podčrtati je treba, da je to delo opravil z ljubečnjm, kakršno more imeti samo človek, ki s primernim spoštovanjem oblikuje na odra domačo, slovensko, našo stvar.

Kaj pa igralci? Igralec po volji božji se pokaže prav v takih igrah. Lidi, ki se jih ustvarili na odru s svojo močno osebnostjo Cesar, Daneš, Rakarjeva, Lipah in tudi Presetnik, so popolna odškodnina tiste morebitne pomanjkljivosti, ki jih ima veseloigra z dramaturškega stališča. Ostali so se priključili bolj ali manj posrečeno in odlični okvir, ki ga je ustvaril režiser in se prilagodili z vmetno vzdušju, ki so ga ustvarili gorej imenovani igralci, tako Drenovec, Kaukler, Gabrijelčičeva, Praprotnikova, Peček, Nablocka, Tiran, Potokar, Slavčeva, Simčičeva, Novak, Benedičič, Pfeifer in Bodič.

Ne vemo, zakaj hočejo nekateri to veseloigro degradirati, češ da je primerna samo za pust in za pustno sezono v gledališču. Ali se človek ne sme nasmejati od srca in se zabavati katerikrat v naši drami tudi pred pustom ali po njem? —k.

Za veseljem žalost pride... Vesela zgodba o dveh Francetih in prekrokani noči

Ljubljana, 12. novembra. France L. soliden trgovec z dežele, se je pripeljal s čisto solidnimi nameni v Ljubljano in ko je stopil z vlaka, gotovo ni računal z vsemi mogočimi zadregami, ki so ga čakale. Čakalo ga je mnogo opravkov, ki jih je tudi opravil, na večer pa je zadovoljivo sam s seboj zavil na počitek v gostilno. Široko je sedel za mizo in bil vesel, da je videl okrog sebe na videz same zadovoljne ljudi. Izpil ga je kozareček, dva, pa naročil novo merico in sicer večjo od prve, ker se mu je zdelo, da veljajo vsi božajoči pogledi natakarije Zofke samo njemu. Pri tretji merici je bil o tem trdno prepričan, zato je naročil kar liter vina in povabil k mizi nekaj žejnih gostov.

Pri mizi se je kmalu razvila živahna zabava, ki jo je spremljal brezskrben smeh. Sredi splošne zabave pa je stopil v sobo drugi France, dober znanec prvega Francea, ki je bil ves srečen nad nenadnim srečanjem. Seveda je takoj sedel in na mizo so prihajali novi litri, vse do policijske ure. Prvi France je tedaj potegnil iz listnice tisočak, plačal račun, ostanek pa potlačil v zunanji žep suknjice. Nato je spet sedel za mizo in hkrati opazil, da se natakarija noče več smejati.

Prvi France se je zamislil, nato pa pozval Zofko, naj se smeje še naprej, pa mu je odvrnila, da se smeje samo do policijske ure. Z odgovorom je bil prvi France zelo nezadovoljen, naredil je užaljen obraz in povabil drugega Francea, da bi šla med prijaznejše ljudi. Ko sta se otresla nekaterih še vedno žejnih prijateljev, in se znašla na ulici, sta se odločila za prvo kavarno, iz katere sta čula muziko. Sedla sta v kot in nekaj časa jima je bilo vse všeč. Zdelo se jima je, da ves svet pleše in nori,

vsa kavarna se je sukala okrog. Naročila sta pijačo in se razposajeno hehčala, dokler nista povsila glav ter — zasopala. Zbudila sta se šele, ko sta čutila, da ju nekdo stresa in se pogledala z zaspanimi očmi. V glavi jima je smelo, vendar sta čutila, da sta pripravljena in vneta za nove pustolovščine.

»Hajdiva, da si ogledava še lepe deklice«, je predlagal prvi France in če sta krenila naprej, stopila v lift in se odpravila v nebotičnik. Spet ju je zalila luč, sama pa sta se zalila z novo, še močnejšo pijačo. Začutila sta v sebi novo podjetnost in zabave ni bilo konca ne kraja, dokler ni napočila tudi za nebotičnik policijska ura. Ugašati je začela luč za lučjo. Takrat pa je posvetil v njun kot obraz plačelnika, ki je zahteval plačilo. Prvi France je utrujen posegel v žep suknjice, kjer je imel spravljene zmečkane bankovce, ki jih pa ni več našel. Prvi France se je vzlic utrujenosti silno razburil in z nezaupljivim pogledom ošinil drugega Francea, ki je enako utrujen potegnil iz žepa nekaj bankovcev in plačal račun. Prvi France je med tem že izginil, pa se je naenkrat spet pokazal v družbi stražnika, trdeč, da je okraden, in da ga ni okradel nihče drugi, kakor njegov pivski tovariš. Drugemu Franceu je pritisnila kri v glavo, nastal je kraval, da ga je celo stražnik komaj pomiril, slednjic pa so vsi trije med ropotom odšli iz hiše veselja naravnost na stražnico, kjer so našli pri drugem Franceu v žepu zmečkan denar, za katerega pa je trdil, da je njegov, prvi France pa, da ga je poiskal v njegovem žepu. Na cesto sta stopila šele ob jutranji zori, oba razvaljena do dna duše, pa oba lepo popisana. Epilog te zgodbe pa bo seveda sledil na sodišču...

Mlada žrtev pijanega fanta Smodič Jože, star komaj 17 let, je v Trbovljah zaklal 18 let starega Janeza Zupanca

Trbovlje, 11. novembra. O nožu kot morilnem orožu v Trbovljah že dolgo nismo slišali, dasiravno je prejšnja leta bila naša dolina razpita zaradi pogostih preprirov v gostinlah, ki so se končali s tem, da so fantje potegnili nože in se včasih tudi do smrti pokali. Včerajšnje martinovanje je pri nas žal zahtevalo mlado žrtev, ki je padla pod nožem še mlajšega pijanega podivjanca. Okoliščine, v katerih je bil storjen zločin, kažejo žalostno sliko podivjanosti naše mladine. Zupanc Janko, star šele 18 let, se je v nedeljo zvečer odpravil z doma, da bi preživel nekaj ur z mladimi tovariši. Vleklo ga je v bližnjo gostilno. Očeta je naprosil, naj mu da površnik, češ, hotel bi tja v sosedno gostilno, kjer bodo nocoj fantje lepo zapeli. Oče mu je v zli slutnji branil, pa je le obveljala fantova. Ta čas je v gostilno blizu kolodvora prišla še večja družba njegovih mladih tovarišev, samih mladoletnikov, ki so se že pljani vrčali z Dobovca, kjer so se v novo otvorenji gostilni pošteno napili in prišli v dolino že dobro nakajeni.

Z Zupancem Jankom so sedli za mizo, pa se je kar hitro pričel med njim in prijateljem iz sosedne hiše Smodičem Jožetom prepri. Beseda je dala besedo, fanta sta se razvnela in Smodič že takrat ni štedil z grožnjo češ »saj veš, da sem ti obljubil, da te bom obšel«. Zupanc je potem zapustil gostilno, Smodič pa je po hitel za njim in sta se baje že na hodniku prav hudo sporekla in tudi že spoprijela. Zupanc je hotel proti domu. Smodič pa se je tako raztogotil, da je skočil za njim in je pred kapelico blizu gostilne prišlo do hudega pretepa, med katerim sta fanta merila svoje moči in je bil zdaj ta zdaj oni na tleh. Njuni tovariši so med tem prihiteli iz hiše, pa menda niso mislili, da se bo zgodilo kaj hudega. Kar naenkrat je med ruvanjem Smodič potegnil iz žepa nož in zamahnil po Zupancem desnem laktu, ga globoko ranil, drugi zamah je zadel njegovo desno nogo pod koleno, tretji pa je žrtvi porinil nož v levo stran prsi in mu zadal smrtno rano. Zupanc je zastokal: »Sedaj si me pa, kaj sem ti vendar storil. Imel je še toliko moči, da je mlademu ubijalcu izvil nož in rok, potem je pa omahnil. Tovariši s Smodičem vred so težko ranjenega odnesli proti bliž-

njemu domu, kjer so ga na dvorišču položili na klop. Zupanc je še hropeč prosil, naj mu slečejo suknjico, potem pa je v mlaki krvi izdihnil.

Zupancova mati je na klicanje prihitela na dvorišče in vsa obupana našla svojega sina mrtvega. Smodič je mirno motril žaloigro in je na vprašanje matere kot je ubil njenega sina cinčno odgovoril: »Jaz sem gas«. Potem je šel baje domov in trdno zaspal. Fant je bil očitno zelo pijan. Smodičev oče je fanta sam odpeljal k orožnikom, kjer so ga zaslišali in izročili sodišču. Mladi Zupanc je bil baje miren, priden fant, nekaj časa zaposlen pri Dukdnu, pozneje pa je radi bolhnosti ostal doma. Ubijalec je tudi slaboten fant, vendar o njem ljudje ne vedo povedati kdo ve kaj dobrega.

Čas bi že bil, da se pijančevanje omeji z energičnimi ukrepi in da se zlasti nedorasli mladini onemogoči prekomerno uživanje alkohola. Mladino je treba zlasti po industrijskih krajih, kjer brezposelnost in brez nadzorstva pohajkuje, naproti h koristnejšemu delu kakor so pljača, čista, karte in slaba družina! Žalosten primer mladega Zupanca bodi resen opomin vsem odgovornim vzgojnim in društvenim čini-teljem!

Še ena žrtev fantovske podivjanosti

Velike Lašče, 11. novembra. Več let je že minilo, ne da bi imeli v naši občini kak uboj. V nedeljo pa je manjša družba fantov iz okolice vasi Roba pivala v gostinah v Robu. Zvečer so se fantje sporekli, vendar se je vse pomirilo in nihče ni pričakoval, da se bo ta nedelja končala s smrtno mladega kmečkega fanta. Ko so se fantje razšli, sta se v bližini vasi spopadla Franc Zgonc, delavec iz Sela št. 5, in Janez Cimperman, posestniški sin iz Sela št. 6. Med pretepom

Znižajte davke v poplavljenih krajih!

Težak položaj kmečkega prebivalstva v severnem obmejnem pasu — Zima, toča, poplave, draginja, lakota in pomanjkanje

Sv. Marjeta niže Ptuja, 10. novembra
Naš list posveča vedno pozornost tudi kmečkemu ljudstvu, zlasti pa našemu severno-obmejnemu pasu, ki je v marsikaterem pogledu najbolj ogrožen ter rabi radi tega posebno načrtno delo za povzpet gospodarstva. Že večkrat smo poročali o škodi, ki jo je povzročil zimski mróz v sadovnjakih in to zlasti v obeh mariborskih okrajih, ki sta izrazito sadjarska. Vino-manjše škode ni povzročila pozeba v ničegradih, ki predstavljajo glavno, najvažnejšo kmeto-gospodarsko panogo ptujškega srezu! Sadovnjaki in vinogradi obmejnih Slove-nskih gor in Hatoz bodo doiga leta trpeli, predno bo nadoknadena škoda, povzročena po mrazu in raznih škodljivcih, zlasti po divjem zajcu.

Vendar mraz ni bila edina elementarna ne-žozda tega leta. Neprestano pomladansko in poletno deževje s stalno nizko tem-perature je onemogočilo dovolj bujno cve-tenje, medsebojno opraševanje in zorenje kmečkih kulturnih rastlin. Mnoge rastline radi neprestanih deževnih nalivov niso ro-dile, ostale so pod vplivom prevelike vla-gje v zemlji podpadle občutnemu gnitju.

V zvezi s preobilo vlago, ki je prenas-čevala zemljo so nastale tudi usodne po-plave. Preobilne vodne mase niso moge dovolj naglo odtekati po zvijačih, prera-ščenih strugah. Zato so naglo napolnile ozka korita potokov ter so se razile v div-jo brzino po poljih, travnikih, naseljih in posameznih hišah. Drveča rjava umazana vodna gmeta je povzročila po dolinskih in ravninskih poljih ogromno škodo. Odnosa-la je škarpe, mostiče, zložen les, Razila-bregove struge, cestičke, plotove. Po-birala s seboj pokoseno travo ter razne poljske prideleke. Na njive in travnike pa nanosila čebele plasti gruča.

Poleg mraza, deževja in poplav je naše kraje presenetila parkrat tudi toča. Njeno uničevalno delo gre v poednih predelih v neverjetne vsote, kajti pokostila je vse, kar je bilo zelenega in cvetočega.

Prisla je jesen. Prve dni meseca novem-bra se končuje kmečko gospodarsko delo. Naš kmet je delal bilenco z žalostnim sr-cem. V vinogradih ni bilo vselej pesmi in vriskov zadovoljnih in razposajenih trga-čev. Grozdje, ki so ga večinoma prerano

potrgali, je izredno kislo, razpokano in gnijóče. Pridelek je zato kvantitetno pičel, kvaliteto malo vreden. Saj je letos iz-redno malo ter kljub visokim cenam ne dosega finančno normalnih letin.

Poljski prideleki so borni, podvrženi raz-nim boleznim, zlasti gnilobi. Ponekod se niso povsem dozoreli. Mnogo škode je po-vzročil tudi oktobrski sneg. Travniški pri-delek je slab in ne zadovoljuje.

Čebele niso imele prilike za nabiranje medu. Nimajo ga niti dovolj za lastno zim-sko uporabo. Treba bo z umetno prehrano vzdržati čebelne roje do sledečee pomladi.

Torej v vseh postavkah opažamo že v tem pogledu bolj negativno bilanco. Prema-lo je hrane, živil primanjkuje za ljudi in krme za živino. Kljub temu je bil kmeto-valet prisiljen marsikaj prodati. Za razne življenjske potrebščine, ki so tudi našemu kmečkemu človeku nujno potrebne ter kon-čno tudi za razne javne davjate rabi kmet nujno tudi potrebna finančna sredstva. Da pride do njih, se mora sam s svojo družino in živio omejiti pod potrebnim minimum. Takšno prikrajševanje nujnih eksistenčnih potrebščin vpliva zlasti neugodno na raz-vijajoči se, nežni organizem kmečke dece, kajti tudi ta rabi za uspešni telesni in du-ševni razvoj nujno potrebno količino redil-ne hrane, tople oblike in primerne obutve, poleg zdravega stanovanja in ležišča.

Letos je naše podeželje prizadeto po tež-kih elementarnih nepravilih. K temu se je pod vplivom izrednih zunanje-političnih raz-mer pridružila stalno naraščajoča draginja vseh industrijskih proizvodov, ki jih mora kmet kupiti, dočim so kmečki prideleki, raz-en vina in sadja, sorazmerno ostali na mnogo nižji vnovčevalni vrednosti.

Te dni so prijeli prebivalci v obmejnem predelu od pristojnih davčnih uprav čeko-vo položnico z navedbo celoletnih predpisov vseh vrst davkov in davčnih doklad ter opomina, da poravnava iste z zaostanki vred najkasneje do 15. novembra, v nasprotnem primeru sledi 6% zamudne obresti, očno-sno rubež.

Pripominjamo, da so davki letos, kljub ostrumu zimskemu mrazu, neprestanim deževnim nalivom, poplavam in toči, ki so izredno neugodno vplivali na ves letošnji agrarni pridelek — znatno povišani. Vsem

tem elementarnim nepravilim in izredni draginji se je pridružila še nevarnost dav-čno-rubežnih neprilik.

Nujno je, da se v zvezi z elementarnimi nepravilimi in škodo, ki so jo iste povzro-čile izvrši že letos, to je takoj odpis davkov. V zvezi s tem se naj v primerih, kjer je dokazano nevzdržno stanje črtajo zamudne obresti.

Poleg dovoljenega odpisa davkov je tre-ba pristopiti čimprej k vsakopoteznim javnim regulacijskim in meštracijskim de-lom. Dolnji del Pesnice, Ščavnica, Polska-va, Grajena. Dravinja in še nekateri drugi potoki kričijo po takojšnji regulaciji. Ško-da ki jo povzroča voda v naših neurejenih strugah, z vsakoltnim odnašanjem plodne zemlje je ogromna.

Obmejnemu človeku moramo pomagati, posebno letos, da bo čim lažje prešl izred-ne težave današnje dobe. Kmečka mladina, ki se rekrutira iz družin malih kmetov, ko-čarjev in vinčarjev, pa nujno potrebuje obsežnejšo zaščito. Obilastveno je odrejeno, da se pri posameznih šolah ustanove šol-ske kuhinje, ki se naj vzdržujejo predvsem iz lastnih dohodkov, kajti podpore kr. ban-ske uprave bodo letos po uradni napovedi precej pičle.

Čimprej učitelstvo hodi od vrat do vrat, od kmetije do kmetije in berači za šolsko kuhinjo. Pridelki so letos pičli, njih cena pa visoka, mnogim primanjkuje za najnujnejše domače potrebe ter res težko dajo za javne namene. Mnogi pa so troš-erčni in spekulativno navdahnjeni ter ne-čajo prispevati po svoji gospodarski moči šolske kuhinje ne morejo obdržati brez hranilnih sredstev, oblast pritiska preko sreskih načelstev na učitelstvo, a učitel-svo ulma zakonske moči, da bi oživito-ri zadevne ukrepe. Javno je, da tak sistem pomoči ni idealen in zadržujoč. Tu ho-treba v interes obmejnih dorasajočih ge-neracij poiskati bolj zdrav način uspešne-šega omogočanja življenjske esisten-ten prihrane drobne dece iz holoških in go-riških vinčarjev.

Odpla davkov, obsežnejša javna dela, dvig obmejnega gospodarskega ritma in življenja, to so sredstva, ki se jih oblast mora poslužiti v tem primeru. Se.

ni zborovodja R. Simoniti ter gre nje-mu naša prav posebno topla zahvala.
Vsi nastopajoči so prejeli sopke ter se jim je predsednica Minka Govekarjeva prisrčno zahvalila, pa tudi uslužbeni vod-III vjokos ugotovljaj dat ajos upoštej naje z naraščanjem.

Bežigradec

Iz Škofje Loke

— Izropan nabiralnik. Tat se je lotil nabiralnika pri Gavzniku v Stari Loki. Stikal je za denarjem. Kakšen je bil uspeh njegove tatvine, ni znano.

— Noben otrok ne sme biti lačen. Pod tem geslom so se zbrali te dni učitelji meščanske in deške ljudske šole, da pro-uce vse podrobnosti akcije, ki ima namen zagotoviti naši najrevnejši in najpotreb-nejši mladini opoldansko hrano. Oba učiteljska zbora bosta z blagohotnim in pri-jateljskim sodelovanjem ostale javnosti storila vse, kar je v njuni moči, da bo šolska kuhinja čim bolj in dolgo obrato-vala. Deloma izvedena nabiralna akcija se bo nadaljevala, ne le v Škofji Loki, marveč po obeh šolskih okoliših. Za pomoč se bodo naprosile tudi kmetije po naših go-riških zaselkih. Kuhinji pride prav vsak še tako mal der. Darovi se bodo zbirali v naravi in v denarju. Časi so resni in na-ša dolžnost je, da vsaj mladini olajšamo gorje s tem, da ne bo lačna. Vel, ki ste dobre volje, na pomoč!

Iz Trbovelj

— Da smo si na jasnem. Iz virst trbo-veljskih občanov smo ob priliki novice o napačno naslovljeni pritožbi prejeli dopis, v katerem se pritrjuje, da zadržna elek-trarna razumljivo odklanja odgovornost za zboljšanje trboveljske cestne razsvetljave, češ da je to stvar trške občine. Trbovelj-skim občanom gre pač s to pritožbo pred-vsem za stvar, ne pa za pristojnost tega ali onega. Če pa mora za cestno razsvet-ljavo skrbeti naša občina, bo tem lažje ugoditi zahtevam prizadetih, ker sta si občina in zadržna elektrarna po svojih glavnih predstavnikih tako blizu, da se njuna delokroga v mnogem lahko le ko-ristno izpopolnjujeta za skupno dobro ob-čanov. V toliko bi naslov ne bil preveč zgrešen. Zadržna elektrarna pa gotovo ne bi preveč prekoračila svoje pristojno-sti, če bi n. pr. občini nasvetovala izbolj-sanje cestne razsvetljave, saj taloga za-druga ne more obstojati le v avtomatskem oddajanju toka vsem odjemalcem enako, temveč tudi v težnji za občin in stanim zboljšavanjem elektrovdnih naprav. Nje-ni iniciativni nasveti in predlogi v tej sme-ri bodo le v korist zadrge same, njenih članov in občine. Sicer pa menda i zadr-ža i občina uvidita potrebo po boljši raz-svetljavi naših cest in javnih trgov, ki so ponekod v popolni temi. Nekoliko lažj-ih občin ne bi škodovalo niti na trgu v gornjih Trboveljih niti na Vodah. Javni prostori naj bi bili razsvetljeni vsi noč. Cestna razsvetljava naj bo pod rednim nadzorstvom, da ne bo vedno pokvarje-nih svetilk, ki potem ne svetijo po cele mesece, ker se za to nihče ne briga. To menda za našo veliko industrijsko občin- niso pretirane zahteve ter bodo gotovo proračunska zmogljive. Prepričani smo, da bosta oba prizadeta činitelja temu ugo-dila sporazumno, saj oba v vsem svojem delovanju očitujeja le hvalvredne napre-dne težnje.

Iz Novega mesta

— Učitarice se je hotel znebiti. Pred okolišnim sodiščem je bil v petek obsojen posestnik Krnc I., doma nekje iz okolice Škofjanske, na 4 leta roblje. Mož, ki ima na domu 4. mladoletno otročico, je prišlo nekoga večera na misel, da bi bilo dobro, če bi se znebil stare preužitkarice. Ko je šla žena zvečer k počitku, je Krnc vrata temeljito zadelal in kočo zažgal v slama-nati strehi. K sreči njegov zločin ni imel usodnih posledic za stariko, pač pa zanj.

— Mesto v temi. Po kratkem presledku je bilo naše mesto ponovno v temi. Celu-uro so trajala popravila preden je zvečer zagorela luč. To pot je nastala napaka baje na vodu nekje blizu Ljubljane. Po-gosto se dogaja, da ugasnejo luči v tem, ali onem delu mesta. Največkrat pa je v temi okoliš počte, davčne uprave in tem okrog tako zvanih Vrat. Odjemalci občin-skega toka, odnosno toka iz banovinskega omrežja se sprašujejo, kako je mogoče, da se na komaj eno leto starem električnem omrežju pojavljajo iz dneva v dan ti ne-prijetni nedostaki in kje leži krivda. Elektrarna Novobor je dajala vsemu mestu preko 20 let svoj tok, pa vseso ni imela podobnih muh, kakor jih ima sedanja, ki kar trikrat v enem tednu pusti ljudi v temi.

— Nočni napad. V neki gostilni v Dol. Prekopi je bilo v živahnem razgovoru pre-cej domačinov, gostilni je bil tudi 27-letni sin poljskega Martin. V trenutku, ko je fant zapustil gostilno, sta nanj na-valila s kolom Colarič Jože in Kuhar Ja-nez. Napadeni župan je dobil hude udarce po životu, največ pa po glavi in so spri-čo tega njegove poškodbe prav težke. Poško-dovanca so prepeljali v bolnišnico.

— Dolenska ima letos precej zelja. Le-tošnja letina je bila prav dobra za zelje, ki zavzema v prehrani našega ljudstva, poleg krompirja prvo mesto. Na kmetih so zelje večinoma spravili že v kadi. Na trgu se dobe glave je od 1 din dalje. Tudi v mestu so se ljudje potrudili, da so se založili za zimo z zeljem, ki ni samo naj-cenejša, temveč tudi zelo zdrava jed.

Zloglasni vlomilec Pečnik zopet prijet

Krški orožniki so se zopet izkazali v svoji naporni službi

Krško, 11. novembra
Ni še dolgo tega, ko se je krškim orož-nikom posrečilo po dolgem zasledovanju prijeti zloglasnega vlomilca točno bratov Omerza in dokazati ji nad 40 vlovom, ko so že zopet prijeli komaj 20letnega Pečni-ka Pavla, ki pa kljub svoji mladosti slovi kot zelo spreten vlomilec in ima na vesti v naši okolici in brežinskem srezu 30 vlo-vmov. Pečnika so pred kratkim aretirali že brežinski orožniki v njegovem skrivališču v Zagrebu, na se mu je p-srečilo pri eskor-taciji pobežnika. Pozneje je zgrešil še ne-kaj tatvin. Posebno znan je bil kot smeten tat koles, ki jih je potem razdira prodal. Baje je imel tudi več palčadev, ti so deloma že v zaporih. Zadnji čas pa je delal na svojo roko in si vse ukradene predmete lepo zapisoval v notes, poleg tega pa še ceno, za kolikor jih je prodal. Tako ni bilo težko ugotoviti, kje vse je bil in kaj je počel.

Molanu Francu v Sromliah je odnesel več oblek in čevljev. Pri Vrstoški Ivanu v Leskovcu je bil nekaj časa v službi in mu je ukradel precej jestvin. Puntar Jo-žefi je odnesel 51 žanjia. Lesjak Marijetu na Vidmu pri Krškem je ukradel dva žen-ska plašča. Žabkarju Jožetu v Vel. Vadi obleko, Kerinu Jožetu v Bre-ovski gori obleko, dve žepni uri in 400 din. Voglar Tereziji 2000 din. Pircu Ivanu iz Ravnj moško obleko. Liparju Antonu v Srednjem Pilavškem in ponovno Vrstoški Ivanu v Leskovcu obleke in obutev. Polez tega je

ukradel kolesa Šubertu Ivanu, učitelju iz Buševce vasi, Bajcu Ivanu iz Vel. vasi in še nekaterim drugim. Vsega našteva ob-tožnica okrog 30 večjih in manjših tatvin v vrednosti več desetstotih din. Ves denar, izkubitek za ukradene predmete je zapril. Orožnikom se je pa posrečilo dobiti še nekaj stvari, ukradenih v zadnjem času, katerih se ni upal prodati v Zagrebu.

Kakor smo že omenili, je po aretaciji v Zagrebu pobežnil brežinski orožnikom in se skrival v Dobravi tri dni na nekem ko-zolcu, kjer ga je glad prisilil, da je jedel krmo, katero je gospodar zill svojim pra-ščim v korito. Ker mu je grozila smrt od lakote, se je napolil v Leskovec k Vrstoš-ku, kjer je bil dobro znan, da bi zopet ukradel kaj za pod zobe, a ga je roka pra-vice prej zasafila.

Pečnik je nezakonski sin matere, ki živi v Zagrebu z nekim priležnikom, kjer se je zbirala že dolgo zasledovana vlomilska to-lpa. Tako je sedaj bil tudi kažipot oblastem, da so prišle še ostale nepridiprave. Tako se je sicer nehoti mladi Pečnik vsaj ne-koliko osvetil družbi, ki je napravila iz njega vlomilca.

Pečnik je bil takoj po priznanju vseh svojih grehov odveden v zapore tukajšnje-ga okrožnega sodišča, da počaka na zaslu-ženo kazni, ki sočoč po številu njegovih vlovov ne bo majhna. Naša okolica pa si bo zopet oddahnila, za kar moramo biti v prvi vrsti hvaležni našim vrlim orožnikom, ki so se ponovno izkazali.

Ciril-Metodov koncertni večer

podružnice Bežigrad je v soboto kakovostno in gnotno odlično uspel

Ljubljana, 12. novembra
Tudi drugi pestrí koncertni večer bež-igraske podružnice v lepi telovadni dvorani Ogledne šole ob Vodovodni cesti je 9. t. m. dokazal, da je kvaliteten sporeda tudi najmočnejša privlačnost. Na predve-čer vseslovenske velike nabiralne akcije pod geslom »Bratom in sestram na meji pomoči« je na povabilo agilnih gospd in gospodov našega odbora z rodoljubno uslužnostjo nastopila vrsta mlajših op-er-nih članov in koncertnih pevki ter nam nudila resnično lepe užitke.

Operni bariton Dolničar Mirko nam je s svojim toplim in velikim glasom učinkovito zapeel usodno Oneginovo arijo ter žel viharno priznanje. Nato je izvrsno izvajal Pavčičovo vedro pesem »Jaz imam pa konjca«, ki ji je moral dodati še Pavčičovo občutka polno »Pred durmi«. Čisto narodno zvencelo Vodopivčovo »Ro-žo« sta v lepo skladnem dvospelu podala Dolničar in tenor Kristančič, ki se je z Bizetovo cvetlično arijo iz opere Car-men prav uspešno poizkusil in tudi z na-pitnico iz Verdijeve Traviate glasovno us-pel, tako da jo je moral delno ponoviti.

Sestre Stritarjeve so nam v kras-nem troglasu zapele Adamičevo ljubko »Čez tri gore« ter Pregljev pestrí sopek narodnih. Poleg sestre sopranistke bis-ernega organa se je odlikovala mezosopra-nistka Bogdana s svojim glasom izrednega obsega in izenačenju od najglobljih altov-skih nižin do znanih višin. Ta pevka, ki je že na pevski tekni v naši operi zbrala nase največje število glasov priznanja, nam obeta s svojo pevsko kulturo, da se razvije v umetniško redkih sposobnosti. Njen samospev »Ti si urce zamudila« v Prelovčevi prididbi nam je zbudil željo, da bi jo čuli še in še.

Kristan Nuša nam je že znana pevka z lanskega našega koncerta in je bila zopet dobrodošla s težko Pavčičovo »Padalo so cvetne sanje in Coutronovo humorno »Naj se smeje!«

Pravo senzacijo na nam je pripravil naj-majši operni tenor Vladislav Ra-kovec: to je pevec zatega grla in in-

telligentnega čustva! Pevec, ki naj bi ga operna uprava čim prej pravilno začela uporabljati. Ob Dolničarju. Hvastji in Ra-kovcu so nam po glavi šumeli stari stihii: »Vse imamo, a ne znamo...« in tisti »Glej, stvarnica vse ti ponudi, le jemat' od nje ne zamudi!« Pri nas pa dosledno zamujajo...

In tako približno smo tudi razmišlja-li ob nastopu naše Milice Polajnar-jeve. Vraga, kako nam je zapela Lajo-čovo »Kaj bi le gledal!« in Puccinijevo molitev iz Tosce, to je bil velik umetniški uspeh sijajne pevске šole in zatega grla. Ali nam mora res vse pobrati tujina in se šele naknadno zavemo, da smo — žurce zamudili!?

— Prosil so me, naj vam vtihotapim v ječo tole pismo. Dobro vem, da je to pre-povedano, toda vaš položaj, ki pač ni vre-den zavajanja...
— Dobro, kar dajte mi to pismo... Mor-da je v njem ženitna ponudba... se je pošalil Jojo in prejel od advokata zapeča-teno kuvertu, ki jo je hitro raztrgal.
— Toda že pri prvih vrsticah pisma se mu je obraz zjasnil:
— Mislim, da sem mu s to vestjo olaj-šal zadnje trenutke življenja — je pomislil zagovornik zadovoljno, videč na zločin-čev obraz naraščajočo veselost.

Jojo je skril pismo pod slamnjačo in ši-roko nasmejan je dejal svojemu zagovor-niku:
— Tisti, ki vam je prinesel to pismo, pride drevi zopet k vam. Povejte mu, pro-sim, da se strinjam. Izročil vam bo dvaj-

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. Davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din

TAPETNIŠTVO

Habjan, Igriška ul. 10, vam napravi ali popravi staro naj-ceneje. 2434

Poslužite se malih oglasov

»Slov. Narodu«
ki so najcenejši!

POHISTVO

po naročilu najceneje, vsako-vrstni stoli, politiram oprave, vsa popravila najceneje pri: ZORMAN, Breg 14. 2564

set debelih bankovcev za moje dediče...

— Kaj pa to pomeni? — se je začudil advokat.
— To je uradna tajna — se je zarežal morilec.
— Pa vendar niste prodali svojega trupa medicinski fakulteti? — je poizvedoval zagovornik. Toda Jojo je odkimal z glavjo: Ali mislite da bi dal kdo toliko za mojo glavo? Kar pomirite se in nikar si ne be-lite s tem glavo. Izdam vam lahko samo toliko da za tem ne tiči nič umazanega. Saj ste me tako dobro zagovarjali, da mi je šlo kar na jok. Nerao bi vam skuhal kaj neprijetnega.

Te besede so pomirile nezaupljivega ad-vokata, ki je po daljšem razmišljanju skle-nil sprejeti zvečer skrivnostnega gosa. Prišel je točno ob določenem času. Bil je proti vsemu pričakovanju izredno prija-zen mladenič, lepih manir. Ko mu je ad-vokat povedal, da sprejema Jojo vse po-goje, izražene v pismu, zlasti pa, da ni ni-komur povedal vsebine pisma, je položil mladenič močle na mizo dvajset tisoč frankov.

Prišel je dan usmrtitve. Zgodaj zjutraj je državni tožilec zbudil oboževca in ga vprašal kakor je pač navada:

— Ali imate kakšno posebno željo?... Čašo ruma?... Cigareto?

NASLA SE JE

mreža od hladilnika osebnega avtomobila znamke »Fiat« z ev. št. 2-2563 na progi Cerkljica-Grahovo. — Dobi se pri Pavlu Štirnu, avtoprevozniku, Vrhnj-ka. 2575

TRGOVINA »EDO« CEVLJI

Prešernova 48
Vam postreže v modi, kvaliteti in po najnižjih cenah! Priporoča se EDO CEVLJI 50 L.

KLISEJE

END
VEČERJ
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

PRODAM

Beseda 50 par. Davek posebej.
Najmanjši znesek 8.— din

PRODAM

črno zimsko suknjo, dolg po-vršnik in 2 klubuka št. 56. — Vodnikova c. 12/I. — Šiška. 2578

KUPIM

STARO KOLO
moško ali damsko kupim. Vi-demšek, Zaloška 27, brivnica. 2577

BAKEK, STARO GUMO

vse kovine ter druge predmete plača najbolje »METALLA«
Gospodarska 16, tel. 32-88. 2579

VSAKOVESTNO ZLATO

briljante in srebro kupuje po najvišjih cenah A. BOZIC — Ljubljana, Franciškanska 3. 49 L.

SLUŽBA

Beseda 50 par. Davek posebej.
Najmanjši znesek 8.— din

UCENCA

poštenega in poslušnega, 14 let starega, sprejemam takoj. Po-nudbe poslati na Slava Gosti, trgovina mješovitom robom — Pregrada. 2574

NATAKARICO

dobro računarico sprejemmo. Potrebno nekaj gotovine za prevzem blaga. Predstaviti se osebo. Gostilna Martine, Zg. Šiška, tel. 41-88. 2530

NARODNA TISKARNA

LJUBLJANA
KNAPLEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN
PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Jojo je odklonil alkohol in tobak. V ce-lici je zavladala mučna tišina.

— Samo eno željo imam — je dejal sled-njič na smrt obsojeni.

— In ta je? — je vprašal državni tož-ilec sočutno.

— Prečital bi rad še enkrat, zadnjič, to-da vsaj eno poglavje romana, ki se mi je tako priljubilo. To je Sylvaina Recoulada roman »Mrzel ogenj«.

Državni tožilec je izbuljil oči. Drugi v celici prisotni niso mogli verjeti svojemu sluhu. Presenečenemu jetniškemu pazniku so padli ključji iz rok.

Toda... prijatelj... ne vem, ne mo-rem... to se mi zdi tako neverjetno, je jecjal državni tožilec v zadregi, ko si je nekoliko opomogel od presenečenja.

Jojo je pa trdovratno zatrjeval:

— Se enkrat bi rad prečital ta roman. Oh, ki bi vedeli kako je napet!

Med prevozom na morišče, še pod vešali je Jojo na ves glas koval v zvezde Sylvai-na Recoulada roman »Mrzel ogenj«.

Sodniki, policija, novinarji in radoved-neži, vsi so slišali zadnjo obsojenčovo željo. V poročilih o usmrtitvi je bilo z debelimi črkami omenjeno: Ploskonogi Jojo je za-hteval pred smrtjo, naj mu dovolijo še enkrat prečitati roman Sylvaina Recou-lada »Mrzel ogenj«.

Poročevalci so se informirali in kmalu jih je bilo polno skromno stanovanje Syl-vaina Recoulada. Kritiki so se hoče no-češ zanimali za to delo in priznali, da je bila obsojenčeva hvala upravičena. Pisate-ljevo ime se je kmalu razneslo po vsem Parizu. V izlozih pariških knjigarj so vi-deli mimoidoči cele skladišnice »Mrzlega ognja«. Slika Sylvaina Recoulada se je po-javljala v vseh literarnih listih in revijah.

Nekaj dni pozneje je delal prebrisani založnik z avtorjem bilanco svoje učinko-vite reklame:

— Prorokoval sem vam to, dragi moj. Ah, teh dvajset tisočakov mi ni prav nič žal. Ali veste, da sva ta čas zaslužila de-vetdeset tisoč. Razen tega je pa prišlo mnogo prošelj glede prevoda vašega dela v osem jezikov.

— Ali se vam ne zdi, da je bila ta re-klama nekoliko prehuda? — je ugovarjal Sylvaine Recoulad prestrašeno, omamjen po svojem uspehu.

— Javnost ne bo ničesar izvedela o na-jini mali zvijači — ga je potolažil založ-nik. Sicer pa, osrečila sva nekoga, pridobila sva si trajno hvalvestnost.

— Koga? Moje čitatelje?

— Kaj še, kaj pa mislite, — Jojeve de-diče vendar.

Zgodovina dela Ksantipi krivico

Ksantipa v resnici ni bila tako grda in hudobna, kakor jo opisujejo

Če govorimo o tej, ali oni ženski, da je kakor Ksantipa, razumemo pod tem, da je zelo hudobna. Sokrata so do vseh časov pomilovali, da mu je bila usoda naprtila tako zlobno in neznosno ženo, ki je s svo-

Sokrat

jo grobstvo, prepirljivostjo in sitnostjo zastupljala življenje slavnemu grškemu filozofu. Rimljan Gellius pravi o Sokratovi ženi, da je bila odurna in prepirljiva, da je noč in dan kuhala mulo. In mnenje tega moža se je preneslo v vse srednješolske učbenike. Tako je postala Ksantipa pravo žensko strašilo, zakonska žena kakršna ne sme biti.

Koliko je resnice na tem? Vemo zlasti, da so bile v stari Grčiji žene navezane samo na gospodinjstvo. Tudi njihova izobrazba ni bila koo ve kako velika. Tako tudi Ksantipa v tem pogledu ni bila nobena izjema. O tem, da je bila grda, lahko govorimo samo, če jo primerjamo z njenim možem. Če poznamo Sokratovo sliko, bomo težko priznali, da je bil mož lep. Bil je precej debeluhast, izbuljenih oči, plešast in ustne je imel izredno debele. Če se pa spomnimo izreka nekega učenjaka, da v stari Grčiji sploh ni bilo grdih deklet, bomo težko priznali izjemo glede lepote Sokratove žene.

Zdaj si pa priključimo v spomin atenski demokratski duh, tako malo naklonjen rodbinskemu življenju. Možev dom je bilo javno življenje, ženo je pa vse skozi zaznamoval. Sam Sokrat je nekega dne vprašal Kritobula: Ali je še kdo na svetu s komur govoriš manj kakor s tvojo ženo? In dobil je odgovor: Nikogar, ali vsaj malo ljudi.

Zanimivo je tudi, da Platon nikjer ne pripoveduje o Ksantipi kaj slabega. In ko pusti pripovedovati Phaedona o Sokratovi smrti opisuje ganljiv prizor v ječi. Ksantipa je sedela s svojim otrokom kraj njega, plakala je in vzklikala: Sokrat, tvoj prijatelj bodo zadnji govorili s teboj. In Sokrat je prosil Kritona naj odvzede Ksantipo čimov in naj ji ne posveča pozornosti.

Imamo pa tudi Sokratovo pričevanje o tem kakšna je bila prav za prav njegova žena. Sam je priznal njeno dobro srce, ko

je dejal svojemu sinu Lamproklu: Če ne moreš prenašati take matere, tudi sreče same ne boš mogel prenašati. Svojemu prijatelju Antistheni je dejal nekoč: Če sem vzel Ksantipo sem storil to za to, da bi se izpolnil v umetnosti občevanja z ljudmi. Če morem živeti z njo, bom lahko živel z vsemi ljudmi. Ta odgovor je treba prav razumeti. Antisthenes je bil znan sovražnik rodbine in zakonskega življenja ter hud nasprotnik Ksantipe. Sokrata je zbadal kjer in kadar je mogel. In Ksantipo je rad obrekoval. Zato mu je Sokrat odgovoril s to bolj humoristično primerjavo, kakor je nekoč odgovoril na vprašanje nekega svojega učenca ali naj se oženi ali ne: Kar koli storiš fant, oboje boš obžaloval.

Končno moramo pa tudi Ksantipo priznati, da ni mogla biti posebno vesela svojega moža, ki ni nosil perila, niti nogavic, temveč pozimi in poleti samo en plašč. Dočim so njegovi tovariši jemali od svojih učencev precej visoke honorarje, je bil Sokrat vedno suh. Aristofanes se je nekoč javno rogal Sokratu rekoč, da si iz gole varčnosti ne striže las in da se tudi ne koplje. Lahko si mislimo, kaj je rekla k temu njegova lastna žena, če so se mu posmehovali že tuji ljudje.

In vendar je prišla Ksantipa v zgodovino kot zlobna, sitna žena. Stari pisatelji niso našli na nji nič dobrega. Njihovi mlajši nasledniki so se pa zadovoljili s tem, kar so jim zapustili stari. Tako nastanejo zgodovinske pripovedke in tako pridejo tudi v učbenike.

Verski fanatizem tibetskih menihov

Sven Hedin pripoveduje v svojem delu „Tibet“ o menihih, ki se puste živi zazidati

Sven Hedin

Povesti pripovedujejo, da so bili v nekaterih gradovih ljudje živi zazidani. Na take kraje gledamo vedno z občutkom strahu in ne moremo si prav misliti zadnjih trenutkov na tako strašno smrt obsojenega človeka. V svojem delu „Tibet“ pripoveduje Sven Hedin o menihih, ki se puste prostovoljno zazidati in končajo tako svoje življenje iz nagibov verskega fanatizma.

Na potovanjih po Tibetu je zaneslo Svena Hedina tudi v neki samostan, kjer so ga menihi sprejeli zelo prijazno in mu odkrili tudi nekatere stvari, ki jih sicer tujcem skrbno prikrivajo. To je bilo 16. aprila 1907, ko so mu povedali, da čaka v bližini samostana v samotnem kraju na svojo smrt menih, ki se je dal prostovoljno zazidati. Kamenita koliba stoji zapuščena, ima štiri stene, toda nobenega okna. Vrata so zavaljena s hodi. V njih je samo luknjica, skozi katero dobiva zazidani menih hrano. Skozi to luknjico prihaja tudi edina svetloba. Skozi dimnik na strehi medu menihu suhljad, da si vsak sedmi dan skuha čaj. To sta edini dve odprtini, skozi kateri prihaja zrak.

Menih, ki ga opisuje Sven Hedin, je živel v svoji prostovoljni ječi že tri leta. Iz nje nikoli ne sme stopiti in če je bolan ne sme nihče k njemu. Menih daje znake življenja s tem, da poje kar mu potisnejo skozi luknjico v vratih. Če ostane jed šest dni nedotaknjena, odvleče hode in pokoplje mrtvega brata. Nekateri menihi žive

tako dolga leta in zgodilo se je, da je preživel zazidani menih v prostovoljni ječi tudi 40 let.

Zazidani menih nima niti postelje, temveč spi kar na tleh, na slamnatih predpražnikih. Solnčnih žarkov nikoli več ne vidi. Nihče več ne spregovori z njim besede. Razmišlja samo o večnosti in molli. Neki lama je bil že nad 40 let zazidan, pa je hotel še enkrat videti solnčne žarke, da bi mogel mirno umreti. Ustregli so njegovi želji. Zagledali so pa samo sključen okostnjak, prevlečen s suho kožo. Lase in brki so pokrivali svojo glavo. Namesto obleke so pa videli na živem mrliču samo strohnele cunjice. Čim so prinesli starčka na solnce, je izdihnil.

Mrzle zime in solnčne pege

Učenjaki so se že mnogo prizadevali, da bi odkrili zakonitosti v vrstnem redu mrzlih in toplih zim. Toda narava ne dela po pravilih in zato je bilo vse njihovo prizadevanje zaman. Brückner je sicer odkril periodo 35 let za padavine, toda ta je veljala vsaj deloma samo za preteklo stoletje, dočim je v našem obdobju. Američani imajo mnogo stanic, kjer vsak dan merijo solnčne žarke. Ugotovili so sicer, da niso vedno enaki, niso pa mogli odkriti nobene zveze med solnčnimi žarki in vrstnim redom solnčnih peg. Prof. Baur iz Hamburga je sestavil matematično metodo, ki mu je omogočila vnaprejšnje napovedi za deset dni naprej. Ugotovil je, da je bilo izmed 15 najvažnejših zim v zadnjih 200 letih v bližini velike solnčne delavnosti. Dr. Adrian je njegove podatke preizkusil.

Z velikimi erupcijami na solncu so se ujemale zime v letih 1822, 1823, 1830, 1837 in 1870, toda zima iz leta 1880 se izpade iz tega vrstnega reda. V našem stoletju se kaže, da so zime toplejše, nego bi odgovarjalo izračunam povprečju. Zato se govori o izboljšanju podnebja in tudi poročila o premikanju ledu v arktičnih krajih kažejo na toplejše vreme. Izjemi sta bili samo zimi 1923/24 in 1928/29. Prva je bila v času minila, druga pa v času maksima solnčnih peg.

Toda solnčne razmere v zadnjih letih niso tako enostavne. Od leta 1936 do 1939 je na solncu neprestano mnogo peg, tako da se zdi njihov maksimum raztegnjen na več let. Zdi se pa, da se bliža h koncu. Dr. Adrian meni, da so solnčne pege sicer znak živahnosti na solncu, ne morejo pa biti edino njeno merilo. Več pozornosti je treba posvečati električnemu solnčnemu izžarevanju, ki pošilja višjim zračnim pla-

stem več ali manj energije. Morda je mnogo bolj odvisno vreme od električnih pojavov in procesov v visoki atmosferi, kakor so učenjaki doslej mislili.

Nemški vojniki razdirajo angleško mino

Pas tišine

V svetovni vojni ter med pohodom v Belgijo in Francijo letos spomnili se je pokalo, kako daleč se sliši streljanje topov. Streljanje med topniško bitko pri Verdunu leta 1916 se je slišalo onstran Rene in celo do Teutoburškega gozda. Letos spomnili so pa inozemski listi poročali, da se je slišalo v Londonu bobnjenje bitke, ki se je bila v Flandriji, torej 200 do 250 km daleč.

Ze med svetovno vojno so začeli učenjaki proučevati te pojave. Izkazalo se je, da se sliši močna eksplozija 50 do 60 km daleč naokrog. Pri tem igrajo veliko vlogo vremenske prilike. Čudno pa je, da leži okrog tega skoraj okroglega pasu še en pas, kjer se nič ne sliši. To je pas tišine. In za njim leži tretji pas, kjer se slišijo eksplozije. Razdalja tega pasu od središča eksplozije je močno odvisna od letnega časa: pozimi se pričinja približno 110 km od središča eksplozije, poleti pa okrog 100 km. London je torej letos spomnili v drugem pasu.

Pojasniti ta pojav z vidika znanosti ni lahko. Zvočni valovi se širijo ne samo nad zemljo, temveč visoko v zrak. Tam pa se najbrž nekoč odbijajo, približno 30 do 40 km visoko in potem se vračajo v določeno koto na zemljo; velikost kota določa pas tišine. Čudno je, da je ta višinski pas 30 do 40 km, pas tako zvane inverzije toplotne, pas, po katerem je po začetni močni ohladitvi zračnih plasti zopet nekoliko to-

pleje. Hitrost zvoka in toplota zraka sta v tesni zvezi. Omenjena stratosferna plast je zelo bogata na ozonu, ki nastaja z učinkom dela ultravijoličnih sončnih žarkov na kisik v zraku, dočim se ostali del žarkov zopet razbijejo molekuli ozona na kisik.

Učinek angleške bombe, ki je padla na neko berlinsko hišo

Kdor drugega razžali, se kaznuje

Stroge kazni po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi groze tudi pijanim blebatačem

Ljubljana, 12. novembra

Največkrat drže sodbe prvostopnega sodišča in zapuste s kaznjivo sodno dvorano št. 79 tudi tisti, ki sodbe, ki je bila izrečena na št. 23, niso sprejeli, temveč prijavili priziv. Včasih pa doživijo prizivna stranka vendarle veliko razočaranje ali veliko radost tudi v takih primerih, ko je bila prvotno oproščena, pri prizivnem sodišču pa obsojena, ali je bila na okrajnem sodišču obsojena pri prizivnem pa oproščena.

je prizivno sodišče razpravljalo o zadevi neke ugledne ljubljanske gospe, ki je bila na prvostopnem sodišču oproščena. Tožiteljica je bila njena mlada služkinja, ki je dokazovala, da jo je gospa razžalila in jo udarila, tako da se je služkinji kri pocedila iz nosa. Prvostopno sodišče je zaslislalo neke priče, ki so gospo razbremenile in gospa je bila oproščena. Zadeva je šla nato na prizivno sodišče. Služkinja je vtrajala pri svoji trditvi in je pokazala okrvavljen robec, s katerim si je brisala kri, ki se ji je nosa po udarcu z roko. Priče, ki so prvotno razbremenjevale toženo gospo, so bile tudi po na njeni strani, toda nekam nesigurne so bile, kakor da čutijo, da ne govorijo resnice. Prizivno sodišče ni imelo razloga dvomiti v pričanje razžaljene služkinje, imelo pa je razloge da dvomi v verodostojnost priče, ki so na prvostopnem sodišču gospo izrežale, in je gospo obsojilo na 120 din globe pogojno za leto dni po § 297 k. z., ki pravi: Kdor drugega razžali, se kaznuje z zaporom do šestih mesecev ali v denarju do 5000 din.

Obsojena ugledna gospa je odšla iz dvorane, kakor da se je sodba ne tiče, morda si bo pa kljub temu zapomnila, da se tudi služkinje ne sme razžaliti, še manj pa z udarci po nosu nad njo znašati svojo slabost.

NEVARNE SALE V PIJANOSTI

Obtoženci po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi tudi niso več, redki gosti v senatni dvorani. Zanimivo je, da se vsi po vrsti zagovarjajo, da so bili pijani, ko so izrekli inkriminirane besede, in da sliho ne vedo kaj so blebatali. Z nekatrkrat smo opozorili na nevarnost, ki preti vsem blebatačem v teh resnih časih. Danes je potrebno bolj kot kdaj prej, da se ima človek v oblasti in še celo, da se ne napije, če je take narave, da v pijanosti zbija tako nevarne sale, da zaradi njih pride pred senat petih sodnikov pod obtožbo zakona o zaščiti države.

Delavec Lojze je bil obtožen po čl. 1 tega zakona, ker se je pijan razgovarjal nekeje z vojniki in je državni tožilec lahko smatral njegovo dejanje za zločin po čl. 1 zakona o zaščiti države. Lojze se je zagovarjal, da je bil tako pijan, da ni vedel, kaj govori. Bil je tri dni zaporedoma. Tak človek je, čeprav ima ženo in otroke, da ne sme čutiti denarja v svojem žepu. To-

Paulo Fratellini je doigral

»Matina« poroča, da je umrl eden izmed treh svetovno znanih klovnov Fratellini. Paulo Fratellini. Pokojni je bil član italijanske bratovske trojice slovečih klovnov, ki so malone 30 let razveseljevali prebivalstvo skoraj vseh glavnih mest Evrope. Bil je najstarejši in tudi najslavnejši med njimi. Samo dve besedi: trije Fratellini — sta kadarkoli izvajali smeh na ustih tistih, ki so videli Alberta, Pavla in Franca. To so bili trije klovni, trije veliki umetniki, trije možje, iščoč v smehu večno mladost.

Albert, bedasti Avgust, v stereotipni snežnobeli maski z rdečim nosom, Franc, stari šalivec v kostumu bajaca, Pavel, kultiviran gizdalin z monoklom, cilindrom in ugaženimi manirami, ter velikim talentom tragičnega komedijantstva. Smeh, ki so ga širili povsod, je bil samo solnčna stran njihovega življenja. Senčna stran je bila pa njihovo naporno delo že od mladih nog, trening v maneži, na odru, od jutra do večera, od trenutka, ko so se prebudili do trenutka, ko so legli k počitku. Nikoli niso imeli časa čitati in učiti se. Vse to jim je moralo nadomestiti pestro življenje, ki jih je vodilo domov v Pariz, jutri v Berlin, potem pa zopet v provincialno mesto. In kar so videli pa naj so bili to ljudje ali dogodki jim je ostalo v karikaturnistični okrajšavi v spominu. Tako so nastajali nepozabni prizori, ki so mučili neštetim gledalcem ure srečnega povratka bližnaja otroška leta.

Inserirajte v „Sl. Narodu“!

Tajna profesoria Morbidusa

Roman

XV.

Minili so trije dnevi. Townsendu ni bilo treba več delati v neznosnih vročih prostorih pri svojem stroju, dobil je mesto v velikem hladnem prostoru, kjer je sedelo več mladih inženirjev ter razmišljalo deset ur dnevno nad risbami in računi. Delo je bilo razmeroma enostavno in ničesar ni bilo, kar bi moralo ostati tajno. Pa tudi ničesar, kar bi ga spravilo vsaj za korak naprej. Pač pa je v sosedni sobi stala omara, polna papirjev, očitno pridržanih samo določenemu številu oči. Ključavnica te omare je bila sicer zamotana, vendar pa ne tako, da bi Townsend ne smel upati, da se mu bo posrečilo omaro odpreti. Trdno je bil sklenil v eni prihodnjih noči tvegati ta poskus. Morda bi tako z enim udarcem izpolnil svojo nalogo.

V teh treh dneh je preživel Townsend dva večera pri profesorju Morbidusu. Med njima se je bila razvila neka prijateljska vez, toda še vedno ni bilo Townsundu jasno, s čim bi mu mogel prav za prav profesor koristiti. Tistega dne bi bil moral zopet

iti k njemu, toda on je imel za tisti večer druge načrte.

Sama je bil obiskal bratranec iz Kolorada in s seboj je bil prinesel nekaj pižame. Tistega večera je hotel ta bratranec proslaviti svoj prihod v Tomovi kleti, kamor je povabil mnogo znancev, med njimi tudi Townsunda. On je hotel prvi hovi povabilo odkloniti, potem se je pa spomnil, da bi v tem meteu mnogo lažje uresničil svoj načrt, ki ga je bil zasnoval že več dni prej.

Že začetek svečanosti je mnogo obetal. Samov bratranec je svečano izjavil, da lahko vsak piže kar in kolikor hoče. Alkoholna žejna ljudje so se takoj vrgli na prepovedano pižamo. Pil je tudi Townsend, toda zelo zmerno. On je hotel na vsak način ostati trezen. Z zadovoljstvom je lahko ugotovil, da postajata metež in razigranost od ure do ure večja.

Nekoč, ko je jela ura biti, se je Townsend obrnil in opazil, da je že polnoč. Ta čas se mu je zdel najprikladnejši za načrt. Opremo se je ozrl po krčmi.

Svečanost je bila dosegla vrhunec. Vsi so kričali, se smejali in razgrajali. Nekateri delavci so plakali in se objemali. A godba, pijana nič manj kakor gostje, je komaj še igrala in igrala je brez vsakega ritma. Nihče se tu ni brigal za drugega. Vsak je počel, kar je hotel.

Townsend je bil tako trezen, kakor da sploh ni pil. Že dve uri ni pokusil alkohola, temveč se je samo delal, kakor da pije, da bi ne postal v tej družbi sumljiv.

Pogledi so mu uhajali po zakajeni krčmi. Z zadovoljstvom je ugotovil, da je že vse pijano. Nikjer ni bilo nobenega treznega očesa... ali pa vendar? Townsend je ostreje pogledal tja. Dotični mož je sedel v kotu in z eno roko je objemal dekleta, ki mu je bilo zaspalo na prsih, v drugi je pa držal čašico žganja... Ne, to ni bilo verjetno. Tudi ta človek je bil očitno povsem pijan... Pa vendar se je zdel njegov pogled, ki ga je bil opazil Townsend malo prej, čisto trezen.

Townsundu je postalo neprijetno. Naglo je v dušku izpil čašo žganja. Da-li ga ta človek še gleda? V tem primeru bi bilo bolje, da bi svoj načrt preložil. Toda to ni bilo mogoče. Vsak dan je bila večja nevarnost, da ga razkrinkajo. S svojim iskanjem je bil prišel na mrtvo točko. Na vsak način je moral priti v zvezo z newyorško policijo.

V prvi vrsti je pa moral dognati, s čim se peča in kakšno vlogo igra profesor Morbidus. Neprestano in vedno znova se je oziral proti sumljivemu možu v kotu, toda nobena stvar ni več kazala, da bi bil treznejši od drugih. Njegove oči so bile steklene in njegove kretnje nesigurne, a poleg tega je še vedno pil.

Vendar se pa na Townsend ni mogel iznebiti občutka nesigurnosti, ko je vstal, se nalašč zamajal, zapel prostoraško popevko in se odmajal skozi vrata iz krčme. Sele ko je bil zapri vrata za seboj, je odhitel k drugim vratom, ki niso bila čisto zaprta tako, da je lahko skozi ozko špranjo videl, kaj se godi v krčmi.

To ga je pomirilo. Ne, v krčmi se ni nič izpremenilo. Mož v kotu je še vedno sedel na svojem mestu in pil. Njegov strah je bil torej brez podlage. Zdaj pa le urno na delo.

Townsend je hitel, kar so ga nesle noge. Kmalu je prispel do druge krčme, ki se je njen lastnik pravkar pripravljal, da bi jo zaprl. Townsend je naročil kavo zase, za gospodarja in za natakario. Potem je pa naprosil gospodarja, da bi mu preiskrbel telefonsko zvezo z New Yorkom in dal mu je zasebno Lenglenovo številko. Če ni bil krčmar v zvezi z razbojniki, je bilo vse dobro, drugače pa... — New York na progi, gospod, — je prišel povedat krčmar, potem je pa postrežljivo odprl vrata v telefonsko celico.

— Tako hitro? — se je začudil Townsend in urno stopil v celico. Skrbno je zaprl vrata za seboj in se postavil tako, da je lahko skozi steklene okence v vratih opazoval krčmarja.

— Halo, kdo je pri telefonu? — je vprašal oprežno.

— Lenglen. Kdo je pa tam? — se je začel zaspanglas. — Detektiv se je odvalil kamen od srca. To je bil nedvomno Lenglenov glas.

— Stoj, najprej geslo! — ga je prekinil glas na drugi strani proge.

— Ah, da, oprostite — ekspresionizem, — je dejal počasi in razločno.

— Poslušam vas, izvolite govoriti.

Glas pri telefonu je bil jasn in čist, kakor da se je Lenglen naenkrat otresel utrujenosti in zasplosti.

Razprodane predstave
pričajo, da je film
Emma Gramatica — Isa Pola — Ruggero Ruggeri itd.

VDOVA

zadovoljil občinstvo v vsakem pogledu. Soglasno je mnenje, da tako lepega umetniškega dela še dolgo ni bilo v Ljubljani na kinematografskem platnu. — V gl. vlogah: Obenem predvajamo domači film

Odkritje spomenika kralju Aleksandru I. v Ljubljani

Predstave ob 16., 19. in 21.15 uri!
KINO UNION — Tel. 22-21

Kako živi naša mladina

Če mislimo na jutri, se moramo zanimati za življenje našega dijaštva — Kako bodo revni dijaki preživeli zimo?

Ljubljana, 12. novembra
Prav zdaj, ko mnoge posebno skrbi, kako bodo preživeli zimo, ne sme nihče misliti le nase. Kakor mora roditelj bodečnost in obstoj njihovih otrok skrbeti bolj kot kakor bodo živeli sami, tako mora skupnost, narod, vselej misliti predvsem na mladino. V zgodovini je bilo več primerov, da so nekateri narodi začeli misliti na svojo mladino, šele, ko jih je doletela nesreča. Marsikje sicer radi govorijo o mladini; tudi pri nas, vendar se oglašajo najraje, ko se pritožujejo nad njenimi grehi. Škoda samo, da se tedaj nihče ne spomni stare resnice: mladina ne more biti slabša od generacije, ki jo je vzgojila in ji rezala kruh. Če obtožujemo mladino, očitno prizadevajo odrasle. Za mladno se ne smemo začeti zanimati šele, ko opazimo, da se je zlo razpaslo med njo; mladina mora biti naša stalna skrb, saj vendar vsi živimo zaradi bodočnosti in ne za preteklost. Sleheri izmed nas prevzema odgovornost za to, kakšna mladina nam dorasča in kakšna bo naša bodočnost.

VZGOJA IN KRUH

Spartanska vzgoja je bile tudi dandanes najboljše; mehkužna razvajena ter presita mladina se ne more razviti v odlične pogumne, vzdržljive in deležne člane narodnega občestva. Mladina se mora pripravljati na napore na življenje, ki ima vedno mnogo več delavnikov, kakor praznikov; mladina se mora okrepiti, da bo pripravljena prenašati trpljenje in tudi najhujše izkušnjosti. Sprevideti bo morala, da se ne bližamo raju na zemlji, da bodo prihodnja pokolenja morala še mnogo prestati, preden bo konec vrenja ter presnavljanja na svetu.

Toda silno bi se zmotili, če bi mislili, da je tudi stradanje lahko ideal spartanske vzgoje. Nihče ne more pričakovati, da nam bo dorasla zdrava in močna mladina iz ratičnih, slabokrvnih in jetičnih otrok. Mladina, ki hira vso mladost, se ne bo mogla lotiti svojih nalog, ko bo stopila iz šol v življenje, tako, da bi jih tudi vselej zmagovala in da bi ne omagala pri samem začetku. Vzgojeslovje je lepa veda in ena najpomembnejših; vendar odgovorijo vse vzgojne metode, če se ne spreminjajo hkrati s kosom kruha v kri in meso.

ALI MED DIJAŠTVOM

NIHČE NE STRADA?

Rekli boste, da tega pač ni treba nikomur vpraševati, saj je znano, da je bilo

med dijaštvom vedno nekaj zelo revnih. Res, revnih dijakov je bilo vedno precej, toda, ali se med nami kdo resno vprašuje: Ali med našim dijaštvom res nihče ne strada? Ali so vsi preskrbljeni? Ali se bodo lahko izsolali in ali si v šolah ne bodo pripravili zdravja zaradi stradanja dolga leta? Kakšna mladina nam dorasča na naših šolah? Ali so preskrbljeni med revnimi vsaj nadarjeni?

Zdi se nam, da teh vprašanj res nismo dovolj resno načeli. Na srednjih šolah zdaj sestavljajo statistična poročila o socialnih razmerah dijaštva. Šele ta poročila bodo lahko marsikomu odprla oči. Tudi prčala bodo zoper nas ter nas obsojala zaradi malomarnosti; koliko mladih ljudi je najbrž že zastalo na poti mladostnega stremeljenja in začelo omagovati, še preden se je pravi življenjski boj šele začel! Kdo je kriv? Ali upamo priznati, da smo krivi vsi in da je krivda od dne do dne večja? Prav tega se najbolj bojimo, da se marsikdo ne bo hotel čutiti krivega in da ne bo videl velikega zla, najsi je še tako črna.

KAJ PA DIJASKE USTANOVE?

Nekaterim se bo zdelo, da neupravičeno obtožujemo. Sklicevali se bodo na dijaške ustanove, domove, kuhinje, stipendije... Trdili bodo, da je dandanes za dijake preskrbljeno mnogo bolj kakor prej. Romantike stradalnega dijača ni več. — Vendar moramo to trditev popraviti: romantike ni več, a je stvarnost; tudi v tem primeru. Govorila bodo statistična poročila, ki jih zbirajo na šolah. Upamo, da se bodo oglašili tudi dijaki ali njihovi znanci, kajti anketa naj pokaže, kako živi naša srednješolska mladina. Nočemo nikogar dolžiti, ne nikomur očitati malomarnosti brez dokazov. Ne moremo pa tudi molčati, ko med mladino res mnogi stradajo. Ne smemo zagovarjati sedanjega sistema izbiro šolske mladine: da študirajo lahko, ali vsaj mnogo lažje le tisti, ki že blizu šol in ki včasih študirajo po vsej sili, ker roditelji hočejo imeti solane otroke. S samimi stipendijami, dijaškimi domovi in nekaterimi šolskimi kuhinjami bade med dijaštvom še ni odpravljena. Te dijaške ustanove so seveda potrebne, v teh razmerah celo neobhodno potrebne. Toda te ustanove nam ne smejo biti le predmet izgovora, da nam ni treba storiti nič drugega.

OSVEŽITEV KRVI Z DEZELE

Statistika o poklicni sestavi našega dijaštva, še dolgo ni več zadovoljiva. Kaže

nam, da je privilegirano mestno prebivalstvo ter da se največ dijaštva rekrutira iz družin, ki žive v mestih, kjer so srednje šole. Toda tudi iz delavskih družin, ki stanejo v mestu, je malo dijakov. Mnogo dijakov daje zlasti uradništvo, ki sicer ne spada vedno med premožnejše prebivalstvo, toda že nekakšna tradicija je, da študira sin, če je študiral oče. V prejšnjih desetletjih, ko je slovensko meščanstvo šele nastajalo, je prihajalo na srednje šole sorazmerno več dijakov z dežela. Zdad odstotek dijaštva z dežele nikakor ni v pravi razmerji s številom podeželskega prebivalstva. Največ mladine se ne šola iz najštevilnejših poklicnih skupin prebivalstva. To razmerje se je še poslabšalo z uvedbo šolnine, čeprav so je najrevnejši oproščeni. Inteligenca se čedalje manj osvežuje s krvjo s podeželja. Ne more verjeti, da bo to ostalo brez posledic.

SKRITA BEDA

Medtem ko je beda nezaposlenih delavcev navadno očitna ter o nji vsaj vodijo račune na socialnem uradu, posredovalnih delavcih, občinah, v delavskih organizacijah in zbornicah — ni nihče pristojen, da bi registriral revne dijake, vodil evidenco o njihovem življenju in iskal sredstva za njihovo preživljanje. Kakor rečeno, so zdaj začele šole same voditi nekakšne ankete o socialnih razmerah dijaštva, ker bo koristno vsaj toliko, da ne bodo ostali vedno skriti najhujši primeri bede. Že dosedanje zbiranje podatkov nam kaže, da je težko kje drugje najti toliko skrite bede kakor prav med dijaštvom. Ali se vam ne zdi, da je največje zlo prav v tem, da dijaki stradajo, ne da bi kdo vedel za nje? Zato so ljudje še bolj brezbržni za življenje dijakov, ker ne vedo, v kakšnih razmerah dorasča naša srednješolska mladina, ker se ne zavedajo, da ni vse v redu. Bede med dijaštvom ne smemo več skrivati in ne mirno dopuščati. Zdad je zadnji čas, da se vprašamo, kako živi naše dijaštvo in kako bo preživelo nastopajočo zimo, če hočemo vsaj pokazati pripravljenost, da pomagamo najrevnejšim.

S tem začenjamo anketo o socialnih razmerah našega dijaštva; potrebno je, da pri nji sodeluje predvsem dijaštvo samo. Opiste, kako živite, kako se hranite, kakšna imate stanovanja, koliko izdatke za preživljanje na mesec itd. Napišite iskreno vse, kar vas teži! Skušali vam bomo pomagati po skromnih močeh.

in dobil zadoščenje dolgoletnemu hrepenenju, da gre tja, kjer je rojen, ne da položil roke navzkriz, marveč da pomaga in dela, in če hoče, da bi se njegovo rojstno mesto v kakršnekoli pogledu dvignilo, misli, da izpolnjuje sanje svoje mladosti. Iz njegove bogate sokolske in pesniške duše so v dolgem govoru vrele misli in se zljile v spev veličine slovenskega sokolskega bratstva, kjer naj ne bo nihče prvi, nihče zadnji, marveč vsi enaki! To naj bi bil imendan naše bodočnosti in rojstni dan nove slovenske Jugoslavije!

Po zaključnem govoru, ki je globoko prevzel vse navzoče, je godba intonirala državno himno, ki jo je članstvo pelo stoji! Zatem je ponovno povzel besedo starosta župe br. Sabljč in v imenu celokupnega navzočega članstva izrekel br. Ganglu zahvalo, ker je dal zopet priložnost, da se članstvo napoji v plamenu njegove sokolske in pesniške duše ter pozval, da se ta edinstvena svečana seja zaključi s pesmijo »Hej Slovani!«. Po zaključitvi seje so bratje iz Karlovca poseleli v Sokolskem domu do odhoda vlaka pa so bila pri tem izmenjana številna vprašanja, ki zadevajo sokolsko delo.

Bratu Ganglu, ki slavi jutri v torek 12. novembra svoj 67. rojstni dan, vzor Sokolu, pesniku in pisatelju, domovino ljubeu, našemu velikemu slovenskemu in narodnemu delavcu tudi mi iskreno čestitamo z željo, da bi nam bil ohranjen čil in zdrav do skrajnih meja življenja!

Iz Kranja

— Šahovsko prvenstvo. Šahovski turnir za prvenstvo Kranja, ki ga je organiziral K. S. K. je prinesel že v prvih dveh kolih majhna presenečenja zlasti v prvem razredu. Trenutno stanje v I. razredu je sledeče: Singer 2, Kos 1 in pol, Virnik, Vidrgar 1, Pogačnik pol (1) itd. V drugem razredu pa takole: Pogačnik, Žužek 3, Kos 2, Dražil, Rauch, Jenko 1 točko itd. Zal letos ne sodelujejo na turnirju nekateri dobri šahisti, ki so v lanskem turnirju zasedli častna mesta ali pa so nudili vsaj močan odmor.

— SK Kranj : SK Mars 4:3 (4:2). Težko pričakovana tekma, ki je imela tudi dobro stran, da je publika na lastne oči videla »upravičenost« Marsovih pritoh je bila od začetka fair in nudila z obeh strani zanimive poteze in prizadevanje za zgoditki. Tako je potekala igra vse do prvih golov, ki so domači enajstorici prinesli lepo vodstvo. Malo pred koncem pa so se gosti posluževali čedalje večjih groboti in prišlo je celo po krivdi igrača Marsa Hassla do medsebojnih obračunavanj in prekinitev igre. Ko se je po daljšem prepripanju in dejanskih spopadih igrača Hassla umaknil z igrišča je igra tudi v drugem polčasu potekala v razumljivi napetosti a tako surovih napadov ni bilo in se je igra v redu končala. Obe enajstorici sta bili dobro vigrani in sta predvajali koristno, a tudi za oko prijetno igrjo. Gostje so se posluževali daljših pasov a pred vrati je bilo mogoče ustvariti le manj ugodne in redkeje šanse. Izkoristili pa so mnogo in poizkuševali igrati vse do konca, čeprav so domačini vodili s 4:1. Da so bile groboti odveč kaže tudi boljše igra z zgoditki v drugem polčasu ko povzročitelja izgredev ni bilo na igrišču. Tudi domačini so igrali v drugi polovici igre z močnejšo manjo, kar je gotovo krivo, da so se mnoge šanse izjalovile in kljub prodornosti in premoči

DANES POSLEDNJIČ! — Viktor Mo Lagien in Blinnie Barnes v filmu pestro in močne vsebine
KINO SLOGA, V VRTINCU ŽIVLJENJA
tel. 27-30

DANES ZADNJKRAT KRAŠEN GLASBENI FILM

»Prepovedana ljubezen« KINO MATICA — Tel. 22-41
Predstave ob 16., 19. in 21. uri.
po nesmrtni Puccinijevi operi »MANON LESCAUT«. Divne pesmi pojeta BENIAMINO GIGLI in Maria Caniglia. Režiser Carmine Galone. — Ne zamudite!

v inicijati ni šel rezultat navzgor, ampak se je nižal. Tudi nam je pokazala ta tekma, da ne gre razveljavljati tekem, če so te po krivdi sodnika bile slabo sojene, ker sta tako prizadeti obe moštvi, ruši pa se pri tem avtoriteta sodnika, ki je edini odločujoči faktor pri tekmah. Tako pa so igrači Marsa tudi v tej tekmi oporekali sodniku in mu grozili, to je pač plod neupravičenih razsodb o poteku tekem, kar naj si zapomnijo odločujoči krogi.

— Nogomet v Naklem. Po neodločenih prvenstvenih tekmah na Jesenicah, ki je končala 3:3, je v nedeljo enajstorica SK Kovanarja gostovala v prijateljski tekmi z domačim moštvom SK Slovanom. Tekma

je izpadla z rezultatom 5:7 v korist Slovana. Obe moštvi sta se potrudili in predvajali borbeno igro, skušali pa sta tudi izpeljati akcije, ki so vredne naših ligashev. — Zopet žrtev noža. Z nedelje na ponedeljek je prišlo v Vrtačnikovi gostilni v Naklem do žalostnega dogodka, ki kaže, da se tudi v bližini mest ne morejo zbrsati sramotni madeži, ki z dneva v dan beležijo našo sramoto o podvigih z noži. Žrtev v prepiru, ki je padla pod sunki noža so večeraj na pokopališču obducirali. Povzročitelja, ki je doma s Strahinja, pa so orožniki prepeljali v kranjske sodne zapore. Kako je prišlo do prepira in krvoprelitja pa nam bo pokazala preiskava.

Ferdo Kozak: Lepa Vida

Pred krstno predstavo izvirne slovenske drame v štirih dejanjih

Ljubljana, 12. novembra

Ferdo Kozak se je predstavil v pretekli sezoni gledališkemu občinstvu s svojim dramatskim prvcem »Prof. Klepec«. V letošnji spored je sprejela Drama njegovo delo »Lepa Vida«, katere krstna predstava bo drevi.

Atvor je prenesel hrepenenjski motiv »Lepa Vida«, ki ga poznamo iz narodne pesmi, iz Cankarjeve drame in Savinove opere, obravnavane na različne načine in v različnih slogih, s skupno osnovno mislijo izpolnjenega hrepenenja v današnji čas, z vsem njegovim obeležjem in pojavi ter pokazal v svoji drami katastrofo cele hiše, oziroma premožne industrijske družine.

Drama se plete med tremi brati in sicer: najstarejšim Mihaelom Grantom, ki je star kakih 43 let ter njegovima popoli bratoma: 32letnim Tomom in 22letnim Andrejem. Čeprav je središče zapletljiva Vida, ki je žena Mihaela, gospodarsko izredno podjetnega brata, ni mogoče reči, da bi bila to zgolj ljubavna ali zakonska drama, saj se avtor v njej dotika raznih socialnih in družinskih problemov iz krogov, v katerih se drama odigrava. Razplet dejanja pokaže nevdzdržnost njihovega zasebnega in splošnega položaja. Mihael Grant je močan, dejaven človek, ki ga silijo vsa njegova narava na voditeljsko mesto in ga usposablja za vodjo industrijskega podjetja, vodi ga z vso brezobzirnostjo človeka, ki mu gre za življenjski uspeh.

Tom Grant je svetli človek, esteticist, ki se je prenaščen nemirnega hlastanja po užitkih, uravnovesil v svetlobi idola Lepote, katero naj pameten človek, dostojen član sodobne civilizacije, z razumom uživa.

Andrej je tip mladega človeka, ki so ga v času vojne zlozile razmere v zalediju. Čuti, da je zašel z zagato, pa se po eni strani odklepa Vide ter si utvarja, da najde v tej ljubezni rešitev, po drugi strani pa skuša, v opravičilo pred samim seboj in da utrdi proti obema bratom svoje mesto, prevzeti notranjo izgubljenost z revolucionarnimi gesli. On ni revolucionar, ker ga vsi njegovi resnični odnosa do življenja onespasljajo za to pot. Na znotraj in na zunaj brezdelan, živčno razjezan grabi okrog sebe za vsako bilko, dokler se v razkem obratu ne vrže v drugo stran obupa in stori svoj zadnji korak.

Glavna oseba, Vida, je sklenila kot mlada neizkušena dekle z Mihaelom zakon brez ožje notranjega kontakta. V teku prvih zakonskih let se zave, da sta si tuja in da je z bližnjim med njima nemogoče, ker nosi Vida s seboj sen o sreči, ki se po njenem mnenju zanjo kot za individuum ostvari, ko pride Tomo iz tujine. Njen

brezobzirni polet za to srečo, jo dovede v konflikt, ko spozna, da je Tomo človek, ki življenje samo uživa, med tem ko je zaniro ljubezen ves smisel življenja.

Vidina mati je staričen, dokončan tip. Njena usoda je podobna Vidini, vendar predstavlja ženo iz stare generacije, ki je znala svoj sen o sreči žrtvovati družini, med tem ko ga Vida skuša uresničiti, a ji ne uspe. Čeprav se drama ne konča z cstro katastrofo, je jasen popoln pelom med Vido in njenim moštom. Spoznamo se za skupno hladno spopadnost skozi življenje, ki ga jima je usoda vsilila.

V izri nastopajo poleg glavnih oseb še ilustrativne: strojepejska, služkinja hlapca Luka in vesela družba, ki služijo v podrobnejši oris dogodkov in razpoloženja. Dramo je režiral dr. Bratko Kreft.

Glavno žensko vlogo Vide bo igrala Mira Danilova, Mihaela — Levar, Toma — Kralj, Andreja — Jan, mater — Avgusta Danilova k. g., strojepejsko — Simčičeva, goste: Slavčeva, Plut, Bratina, Tiran, Protopotkova in Luko — Presežnik.

Z dramo prof. Ferdia Kozaka, bo dobila slovenska dramatika delo, v katerem je podana družbena podoba meščanske industrijske hiše, ki je po vojni zabobatelja, a jo družinska katastrofa notranje zruši.

Maša St.

Naslovno partijo v Bizetovi operi »Carmen« bo pela v četrtki članica naše opere ga. Mila Kogejeva. Pela jo je lani z velikim uspehom. Prva letošnja vprizoritev te priljubljene opere bo kakor rečeno v četrtki za premierski red.

Otroci zanetili požar

Vel. Lašče, 11. novembra
Miren jesenski dan je ležal nad trogom Vel. Lašče, ko se je nenadoma razširila vest, da gori pri posestniku Hočevarju Lovru iz Vel. Lašče št. 36. V zvoniku je bil plat zvona, po trgu pa so tekali gasilci in tržani. Vse je hitelo na pomoč. Toda v skednju naloženo seno, leseno ogrado in s slamo krita streha je bilo naenkrat v plamenih tako, da je bila pomoč zaman. Gasilci so rešili gospodarsko orodje, vozove in nekatere druge predmete v skednju. Požar so zanetili otroci, ki so se igrali pri skednju. Popoldne pa so pričeli tržani voziti seno pogorelo, da za prvo silo prehrani svojo živino.

8 filmskega platna

— Kino Union: Vdova, Italijanski film, ki je razmeroma dobro režiran in igran. Obdelan je problem mlade vdove v odnosu od tašče in tasta, ki jima je snaha odvzela sina. Sin se ponemarači in preden umrje, narodi ženi, naj se vrne na dom njegovih staršev. Tust se sprijazni z usodo, tašča pa ne more pozabiti, da ji je ta ženska za vedno vzela sina. Šele ko se vdova znova zaljubi na novo in zapusti dom, se tašči spet razjari obraz. Zdi se ji, da je njen izgubljen sin sedaj zopet samo njen. Snov je psihološko zanimiva, ima tudi neprilicovane razplete in je v tem pogledu originalna. Vsa vrednotna filma je v odličnem podajanju svojevrsnega nastrojenja v hiši za izgubljenim sinom žalujočih staršev. To je odlična tega filma po zaslugi režiserja in po zaslugi glavnih igralcev. Le z zvokom ni vse v redu, ta tehniški nedostatek ima tudi ta film, samo v manjši meri kot »Prepovedana ljubezen«.

GRAFOLOGIJA

Vneta čitateljica ženskega lista je poslala v uredništvo pismo. — To je pismo moža, ki ga ljubim — je napisala v sprenem pismu. Ali mislite, da bo zvest in dober mož?

— Ne, tega ne verjamem, — je odgovorila grafologinja. — To je moj bivši zaročenec.

Dvojni praznik velikega sokolskega prvaka br. Engelberta Gangla

Bratska pozornost sokolske župe Karlovac, ki je ob priliki godu in rojstnega dne br. Gangla sklicala svečano župno sejo v Metliki

Metlika, 11. novembra

V četrtek 7. t. m. se je sestala v Sokolskem domu v Metliki k svečani župni seji uprava Sokolske župe Karlovac, da izkaže bratsko pozornost velikemu Sokolu — ideologu bratu Engelbertu Ganglu, ki po dolgih letih zopet prvič praznuje god in rojstni dan v svojem rojstnem kraju — ljubljani Metliki.

Ob prihodu br. Gangla in staroste župe br. Sabljčja ter ostalih bratov in sester je godba zasvirla sokolsko koračnico v pozdrav. S sokolsko točnostjo je br. Sabljč otvoril sejo, jo označil za svečano ter izjavil, da je tolnač občutkov vsuša članstva in da govori iz srca in duša vseh ako pove, da je članstvo radostno prihitelo v starodavno Metliko zato, da svojemu velikemu ideologu in voditelju bratu Ganglu ob priliki praznovanja godovnega in rojstnega dne pove, kako smo mu hvaležni, kako ga spoštujemo in cenimo njegovo delo na sokolski njivi. Ni je vasi v naši državi, kjer ne bi vedeli za br. Gangla pa tudi izven meja naše Jugoslavije sta njegovo ime in delo poznata in cenjena, saj ga pozna ves slovenski svet! Poudaril je dejstvo, da so se naše duše in srca izpolnjevale z besedami našega ideologa — učitelja — ki je tudi malodušne dvigal v vrste pridnih in borbenih čuvarjev nove, mlade Jugoslavije. Zato so se zbrali bratje in sestre, kakor se zbere deca krog očeta, kakor vojaki krog poveljnika — da bi jim bil še dalje vodnik in jim prednjačil s svojim idealizmom v globoki ljubezni do naroda in države. Velikemu sokolskemu krmarju je br. Sabljč v imenu vsega članstva karlovske župe zaželel, da bi mu bilo usojeno še dolgo življenje med nami,

da ne bo samo ponos Metlike in Bele Kraljine temveč tudi ponos vsega sokolstva in slovanstva. K slavi godovnega in rojstnega dne mu je iskreno čestital in ga bratsko poljubil.

Navzoči so čestitke starosti br. Ganglu sprejeli z navdušenjem in prijetnim zadovoljstvom, ko je zadonela ob sviranju godbe mogočna pesem »Hej Slovani!«.

Z velikim šopkom rečnih rož je stopila nato pred br. Gangla naraščajnica Ivica Malešičeva in ga z zvonikom glasom nagovorila: »Dragi brat starosta! Zdad si se stalno nasell v našem mestu, Tvojem rojstnem kraju. Kdor ve kako si dolga leta hrepenel po Beli Kraljini, po rojstni Metliki, je prepričan, da se Ti je izpolnila dolgoletna želja. Naše mesto je bilo s tem počašeno saj je sprejelo z odprtimi rokami svojega najznamenitejšega sina. Še bolj kakor mesto pa je bila vzradoščena sokolska družina, ko je zvedela za Tvoj sklep. Prišel si med nas z namenom, da se odpočiješ. Žalibog pa mestu in Sokolu metliškemu manjka ljudi — Tvojega kova — mož širokega svetovnega obzorja, zato Ti ni bilo dano, da se odpočiješ. Tvoj Pungert Te kliče in rade volje prihajaš večkrat na dan, da vidiš kako napreduje delo. Danes obhajaj dragi brat svoj prvi god v Metliki med nami. Vsa sokolska mladina kliče svojemu vzorniku »Na mnoga leta!« V imenu te mladine ti poklanjam ta šopek in naša srca z iskreno željo, da bi še dolgo živel zdrav in srečen med nami!«

Zatem je Sokola-vzornika z jednatim nagovorom pozdravil starosta domačega sokolskega društva br. Hočevar, naglasil njegovo veliko delo in toplo ljubezen do svoje domače zemlje, ki je obilo razlita preko vsega njegovega dela ter mu zaželel v imenu vsega članstva še mnogo zdravih in srečnih let! V imenu sokolske Metlike in Unije za zaščito dece je nagovoril nato br. Gangla predsednik mestne občine ter predsednik Unije br. Ivan Malešič in mu v izbrano toplih besedah čestital h godovnemu in rojstnemu dnevu.

Navdušeno pozdravljen je spregovoril nato br. Gangl in se zahvalil na prireditvi, ki je na zunaj posevečena njegovemu godovnemu in rojstnemu dnevu, na znotraj pa veselju in priliki, ki je bila dana, da bi naglasili svoje jugoslovanstvo in slovanstvo. Spomnil se je žalostnih prilik bratov izven meja, izrekel pa tudi svojo globoko vero in nepremagljivo zaupanje sokolskih duš v bodočnost, ko bo tudi v naši zemlji veliko boljše in veliko lepše. To je pot, ki nas je vodila na poti našega sokolovanja — pot, ki ni zapisana na zemljevidu, ki pa je nepobitno, globoko in neizbrisno zapisana v vsaki sokolski duši: »Bili smo, smo, in ostanemo!« Iz krvi pridelava ideja kakor vonj iz cvetja, je podobna vreli, ki se sam dvigne z lastno silo pod oblake. Vsi smo služabniki te velike ideje. Če je v tem smislu namen počastitve dela, se smatra za srečnega v toliko, kolikor je to delo uspelo, čeprav je bil mnogokrat podoben in enak svetli, ki svetli drugim, da uniči sebe. Izjavil je, da je storil samo svojo državljansko dolžnost,

Na Borzi dela je vedno živahno

Težko je zdaj dobiti delo — Vtisi in kramljanje

Maribor, 11. novembra. Že pri vratih me je ustavil starejši mož. Stopil je k meni in mi zaupno povedal: »Veste, gospod, ali jim je kaj znano, če bi potrebovali kje kakšnega hlapca?«

Nemalo sem se začudil. Zdal se zimo pa hlapca. Pogledal sem mu v obraz. Kakor da bi se srečal s hlapcem Jernejem! Prav takšen je moral biti, ko se je napotil iskat svojo pravico do cesarskega Dunaja. Ni je našel. Tudi ta zdaj na zimo ne bo našel službe. Možno mi je prigrigval:

»Veste, saj se nisem tako star, kakor se zdim. Se vedno znam prijeti za delo. Najraje bi šel nekam, kjer imajo mnogo konj. Veste, konje imam rad.«

Spoznal sem, da ni bilo prav, da sem ga tako pozorno poslušal. Nazadnje bo mislil, da mu lahko res še jaz nekako pomagam. Skoro nekam nerodno sem se mu opravičil.

V čakalnici je bilo živahno. Može, ki so čakali na podporo, ali pa ki so prišli samo »stempjati«, so imeli čas in so postali zgovorni. Nekaj jih je bilo tudi med njimi, ki so prišli samo po objave za znižanje vozniš. Vsak je razlagal svoje težave. Dovolj jih je bilo za nekaj romanov. Sicer se pa tu že točno loči med novince in izkušence. Novinci prihajajo še vsi plahi, s klobukom pod pazduho in le težko se da spraviti iz njih nekaj besed. Izkušenceji so zgovornejši. Vse njihove skrbi so jim postale žene, kakor domače in pripovedujejo jih kakor da ne bi šlo za nje, ampak kakor da bi pripovedovali kakšne tuje zgodbe. (Včasih jih res.) Nekaj je tu že pravih strokovnjakov, ki se že točno spoznajo. Za nje se vsa mesta v Jugoslaviji ločijo v tista, ki imajo

Borzo dela in v tista, ki je nimajo. Tista, ki je nimajo, sploh niso zanimiva. Tista pa, ki jo imajo, se ločijo v taka, kjer so na Borzi dela posebno prijazni, kjer so manj prijazni in kjer sploh niso prijazni.

Mlad Splitčan z elegantno kravato — med razgovorom se izkaže, da je trgovski pomočnik, ki bi rad imel objavo za vožnjo domov — razlaga:

»E, fala Bogu, znaš u Splitu... zlat ovčik naš čika! Vidi se mu, da pozna Jugoslavijo kakor malokateri maturant. Za vse industrije ve v Jugoslaviji. Mislim, da bi vedel tudi za vse plače. S svojimi bogatimi izkušnjami ti postreže in niti ne zahteva kake takse.«

V čakalnici prideta dva Macedonca. Malo težko se sporazumemo pa vendarle gre. Prav nekje iz bližine Skoplja sta. Rada bi zopet nazaj. Tistega Splitčana seveda ne zanima nič drugega kakor skopljanska Borza dela. Izkaže se, da se tudi on še lahko nečesa priučiti. Zdi se, da je Skopljec v njegovi možganski kartoteki še prazen list. Ko pri zasliševanju sta reveža.

Pri okencu nastane prepiranje. Nekdo izmed čakalnih je postal nestrpen. Stvar se naglo uredi. Za red tu zunaj skrbijo sami.

»Ne može tako, bre!«
»Počakaj vendar, se tisti je počakal, ki je s črešnje padel.«
»Jaz stojim že tudi dobro uro tu!«
»E, nemoj!«

Teh svaril je toliko, da si mož premisli. Lepo mirno se postavi zopet v vrsto in počaka. Ne kaže drugega. Ti tu so preveč pazljivi, da gre vse pravično in po vrsti. Nekdo se zanima za prilike v Celju. Ali

je tam tudi Borza dela? Ali je tam mnogo industrije? Kakšni so podjetniki itd. Splitčan kar blešči, ko daje informacije.

Uradnik pri okencu ima dela čez glavo. Vsak ima svoje želje, ki jih — to mu je treba priznati — potrpežljivo poslušajo. Temu mora dati objavo, onemu samo pečat, zopet drugemu podporo.

Nerodna roka vpišuje z besedami: sedemdeset, ali devdeset, ali celo stotdeset dinarjev. Poleg pride podpis. Uradnik odšteje denar. Mož, ki ga sprejema, ga za hip poteže. Treba ga je dobro obrniti. Stanovanje bi bilo treba plačati, da ne bo do brez strehe zdal na zimo. Sicer bi pa morda gospodar vendarle še počakal. Zena tudi potrebuje. En težko je. Šele sosed, ki ga dregne, ga opozori, da ni sam in da mora dati prostor drugemu, ki tudi že komaj čaka. Tudi on se bo morda malo zamislil, ko bo čutil kovance pod prsti. Ko gre skozi čakalnico je njegov korak nekako počasen in zamišljen. V čakalnici pa gre življenje svojo pot naprej. Tu pa tam pade kak dovpič. Ljudje so se na svojo revščino že tako navadili, da se znajo iz nje celo norčevati.

»Na zimo, o hudo,« konstatira nenadoma nekdo zamišljen.

Živahni razgovor je zopet zastal.

»Ko bi le vse ne bilo tako strašno drago!«

Nekdo pa se spomni: »Saj enkrat vendarle mora biti bolje!«

Na obrazih čakajočih vzcvete nasmeh. V njihovih očeh se vidi, da imajo še vendarle nekaj vere. Vsaj toliko, kolikor jim zadoštuje za življenje.

Starček napaden na cesti. Zvečer se je vračal po cesti iz Limbuša pri Mariboru proti Pekram 50letnik delavec Janko Belinar iz Pekra. Na cesti je bil pred neko gostilno brez vzroka napaden od dveh neznanih moških. Dobil je težke telesne poškodbe na glavi ter so ga morali mariborski reševalci prepeljati v bolnico. Sedaj so vestni studenski orožniki prijeli tudi oba napadalca, in sicer sta to 26letni Ivan S. in njegov prijatelj 26letni Peter S. iz Pekra. Prijavili so ju sodišču.

Mariborski odvjetniki so se oddahnil. Nekaterim mariborskim odvjetnikom je v zadnjem času pošiljal neznanec anonimna izsiljevalna in grozilna pisma. V pisnih jim je grozil s smrtjo, ako mu ob določnem času ne izročijo zneska 10.000 din in sicer na dogovorjenem prostoru. Takšno pismo je prejel tudi odvjetnik dr. Komar. li, ki pa je o stvari obvestil policijo. S. m je nesel zavlekel »denarijem« k električni uri na vožlavo Aleksandrovo ceste in Sodne ulice, kjer pa je bil v bližini tudi detektiv. Zavetek je sprejel neki fantek, ki je povedal, kje se nahajajo dotični moški. Končno so ga zajeli in aretirali. Gre za 25-letnega slikarskega in plesarskega pomočnika Stanka Novaka, ki je dejal, da je pisal ta pisma zaradi brezposelnosti. Zaprl so ga v mariborsko jetnišnico.

Podvig slaščičarskega pomočnika. Mariborska policija je prejela iz Paračina obvestilo, da je neznanec iz Maribora poslal brzojavko sinu nekake paračinskega pekarskega mojstra, v katerem je z. h. t. e. l. v. 20.000 din. Omenjeni pekarski mojster je namreč na orožnih vajah v Skopliju. Da je že nopolre neznanec pod fingiranim naslovom brzojavno zahteval od sina pekova-

skega mojstra denar, in sicer prvič 5000 din, drugič pa 10.000 din, katerega znesek je poslal sin pekarskega mojstra v Ljubljano, oziroma v Celje. Ko pa je dobil brzojavko iz Maribora, češ naj pošlje nadaljnjih 20.000 din v Maribor, je postal pozoren in je zadevo prijavil oblastem. Na podlagi prijave se je mariborski policiji posrečilo, da se neznanca izsledijo in aretirajo. Gre za slaščičarskega pomočnika Ezvalta Izakoviča iz Gostivara, ki je poznal razmere pri omenjenem paračinskem pekarskem mojstru, pa se je oddaljal v Slovenijo, od koder je potem poslal brzojavke. Ni se pa zadovoljil s 15.000 din, ki jih je že dobil; naposled ga je lakomnost spravila v zapore tukajšnjega okrožnega sodišča. Ves denar, ki ga je na sleparski način sprejel, je zapravil in je imel ob aretaciji pri sebi le nekaj drobiža.

Mariborsko gledališče

Torek, 12. nov. ob 20.: Na dnu. Red A. Sreda, 13. nov.: zaprt. Četrtek, 14. nov. ob 20.: Na cesarčin ukaz. Premiera.

Vstopnice za premiero opere »Na cesarčin ukaz«. Z ozirom na splošno zanimanje za prvo letošnje glasbeno predstavo v četrtek 14. t. m. se v interesu obiskovalcev priporoča, da si vstopnice preskrbijo že pri dnevi blaginji. Predstava se prične točno ob 20. Takoj v začetku je prav srčan že prvi prizor, te po svojem vsestoku zanimiv in nadvse zabaven dejanju in po ljubi, melodiozni glasbi zelo vabljive opere. Zato bi bilo škoda, da kdo začetek zamudi.

Beguncem pomagajo priti čez mejo S takimi posli se ukvarjajo na naši severni meji krošnjari

Maribor, 10. novembra. Orožniške postaje ob meji so postale v zadnjem času na krošnjarije tudi iz globljih državnih interesov posebno pozornosti. Tudi tuji (večinoma hrvaški) krošnjariji dobro vedo, da je krošnjarenje pri nas prepovedano in da je ta vrsta kupčije postala zelo tvegana. Ker se pa kljub težkim posledicam v primeru zasačenja še vedno množe primeri krošnjarstva, mora to imeti drugo, v državnem interesu važnejše ozadje. Ugotovilo se je, da se za krošnjarstvom ob meji v prvi vrsti skriva pomoč pri pobegu preko meje. V ta namen služi krošnjarstvo le kot plašč napram javnim organom. Krošnjar je na videz, v resnici pa tiho tacep beguncem oziroma ubežnikom preko državne meje. Zato imajo pravi in že izurjeni taki tiho tacepi navadno le malo blaga pri sebi, tako da nimajo posebne škode, če se jim slučajno tudi zapleni. Njih glavni zaslužek je v resnici čisto drugi: kot kažipot in spremljevalci ubežnikov. S tem pa

so prav lahko združeni tudi še drugi, za državo še bolj važni posli.

Za danes en tak konkretni slučaj: Kilič Nikolaj iz Ričice, srez timotski, se je že dalje časa potepal na videz kot krošnjar po naših obmejnih krajih. Nastanjen je bil pri Ani Sekavšnik v Slovenjem Gradcu. Ljudem se je zdelo sumljivo, da se Kilič tako malo briga za svoje krošnjarstvo, vendar pa je čedno oblečen in je večinoma na potovanju. Šele ko so ga ostreje prišli zaradi njegovega krošnjarstva, se je sam izdal, da mu je krošnjarstvo le postranska stvar, glavni zaslužek njegov pa da izvirja od spremljevanja tistih, ki hočejo ilegalno preko državne meje. In takih je čim dalje več; največ pa se peča z Dalmatinci. Od vsakega dobi po 100 din. — Ko pa smo s krošnjarstvom že tako daleč, je skrajni čas, da se zamašijo tudi viri, od koder dobavljajo krošnjariji blago. Niso ti viri — trgovci sami?

Mlada žrtev pijanega fanta Smodič Jože, star komaj 17 let, je v Trbovljah zaklal 18 let starega Janeza Zupanca

Trbovlje, 11. novembra. O nožu kot morilnem oročju v Trbovljah že dolgo nismo slišali, dasiravno je prejšnja leta bila naša dolina razpita zaradi pogostih prepirov v gostilnah, ki so se končali s tem, da so fantje potegnili nože in se včasih tudi do smrti poklali. Včerajšnje martinovanje je pri nas zal zahtevalo mlado žrtev, ki je padla pod nožem še mlajšega pijanega podivjanca. Okoliščine, v katerih je bil storjen zločin, kažejo žalostno sliko podivjanosti naših mladine. Zupanc Janko, star šele 18 let, se je v nedeljo zvečer odpravil z doma, da bi preživel nekaj ur z mladimi tovariši. Vleklo ga je v bližnjo gostilno. Očeta je naprosil, naj mu da površnik, češ, hotel bi tja v sosedno gostilno, kjer bodo nočjo fantje lepo zapeli. Oče mu je v zli slutnji branil, pa je le obveljal fantova. Ta čas je v gostilno blizu kolodvorja prišla še večja družba njegovih mladih tovarišev, samih mladoletnikov, ki so se že pijani vračali z Dobovec, kjer so se v novo otvorjeni gostilni pošteno napili in prišli v dolino že dobro nakajeni.

Z Zupancem Jankom so sedli za mizo, pa se je kar hitro pričel med njim in prijateljem iz sosedne hiše Smodičem Jožetom prepri. Beseda je dala besedo, fanta sta se razvnela in Smodič je takrat ni stetil z grožnjo češ »saj veš, da sem ti objubil, da te bom obiškal. Zupanc je potem zapustil gostilno. Smodič je po hitel za njim in sta se baje že na hodniku prav hudo sporekla in tudi že spoprijela. Zupanc je hotel proti domu. Smodič pa se je tako raztogotil, da je skočil za njim in je pred kapelico blizu gostilne prišol do hudega pretepa, med katerim sta fanta merila svoje moči in je bil zdaj ta zdaj oni na tleh. Njuni tovariši so med tem prihiti iz hiše, pa menda niso mislili,

da se bo zgodilo kaj hudega. Kar naenkrat je med ruvanjem Smodič potegnil iz žepa nož in zamahnil po Zupancem desnem laktu, ga globoko ranil, drugi zamah je zadel njegovo desno nogo pod kolenom, tretji pa je žrtvi porinil nož v levo stran prsi in mu zadal smrtno rano. Zupanc je zastokal: »Sedaj si me pa, kaj sem ti vendar storil. Imel je še toliko moči, da je mlademu ubijalcu izvil nož in rok, potem je pa omahnil. Tovariši s Smodičem vred so težko ranjenega odnesli proti bližnjemu domu, kjer so ga na dvorišču položili na klop. Zupanc je še hropeč prosil, naj mu sledejo suknjčje, potem pa je v mlaki krvi izdihnil.

Zupancova mati je na klicanje prihitala na dvorišče in vsa obupana našla svojega sina mrtvega. Smodič je mirno motril žalostno in je v vprašanje matere kdo je ubil njenega sina cinčno odgovoril: »Jaz sem ga.« Potem je šel baše domov in trdno zaspal. Fant je bil očividno zelo pijan. Smodičev oče je fanta sam odpeljal k orožnikom, kjer so ga zaslišali in izročili sodišču. Mladi Zupanc je bil baše miren, priden fant, nekaj časa zaposlen pri Dukiču, pozneje pa je radi bolehnosti ostal doma. Ubijalec je tudi slaboten fant, vendar o njem ljudje ne vedo povedati kdo ve kaj dobrega.

Čas bi že bil, da se pijančevanje omeji z energičnimi ukrepi in da se zlasti ne dorošili mladini onemogoči prekomerno uživanje alkohola. Mladino je treba zlasti po industrijskih krajih, kjer brezposelnost in brez nadzorstva pohajkuje, napotiti h koristnejšemu delu kakor na plačajo, cesta, karte in slaba družina! Žalosten primer mladega Zupanca bodi resen opomin vsem odgovornim vzgojnim in društvenim čini-teljem!

Iz Celja

Uspelo akademijo Jadranske straže bodo ponovili v nedeljo. Akademija Jadranske straže, ki je bila v nedeljo popoldne v celjskem gledališču, je odlično uspela. Gledališče je bilo nabito polno in mnogi so morali oditi, ker niso več dobili vstopnic. Akademijo bodo na splošno željo ponovili v nedeljo 17. t. m. ob 16.30 v gledališču. Opozorjamo vse tiste, ki v nedeljo niso mogli v gledališče, in tudi okoličane, da si ogledajo to patriotično in umetniško akademijo. Cene bodo znižane. Vstopnice so v predprodaji v Gorčarjevi knjigarni. Čisti dobitek je namenjen dijaškim kuhinjam v Celju.

Razmere na delovnem trgu. Pri celjski borzi dela je bilo 10. t. m. v evidenci 415 brezposelnih (228 moških in 187 žensk) nasproti 306 (154 moških in 152 ženskam) dne 31. oktobra. Delo dobijo 4 drvarji, 2 hlapci, 6 kuharic, 3 sluškinje, 2 kmečki dekl in 1 natakarka.

Poverjenstvo Trgovske bolnišnice blagajne sporoča, da ordinira odslej zdravnik dr. Drago Mušič na Cankarjevi cesti 7/I za člane Trgovske bolnišnice blagajne vsak dan od 10.30 do 11.30 in 13. do 14.

Akademija v proslavo Gutenbergove 500letnice, ki jo priredijo celjski tiskarji, se prične v soboto 16. t. m. ob 20.30 v celjskem gledališču. Vstopnice so v predprodaji v Slovaški tiskovni zadruzi.

Popravilo ceste Sp. Hudanje. Dobrova, Mestna občina bo dala popraviti cesto Sp. Hudanje — Dobrova, sime »Celjske ope-

Nova mladinska igra ANTON INGOLIC: SIROTE

Lep sprejem, ki so ga doživlje »Sirote«, ko so se kot povest izhajale v »Našem rodur«, je napotil Ingolici, da je delce dramatičnega izdal. Strnil je dejanje na šest slik in razdelil v dialoge, v katerih morajo osebe razjasniti marsikatero reč, ki je pripovedovalca morda bolj gladko tekla. Morda je tu pa tam govorica tih otrok preveč učena, morda dejanje tudi ne teče vedno s tisto napetostjo, ki jo strogi dramaturgi zahtevajo, romantična robinzodna štirih otrok, ki zapustijo svoje trdosredne gospodarje in daleč od civilizacije zaživijo svojo življenje, pa bo prav gotovo imela tudi na odru močan učinek.

Novo na delu je neko stvarno osvračje, ki daleč od vsega pravilničnega predstavlja svet realnih možnosti, tisti svet, ki današnji mladini veliko bolj prija kakor svet čaravnic, junjskih kraljevičev in začaranih kraljic. Prav je, da se v današnjem času, ki zahteva tudi od mladih ljudi vedno več upoštevanja realnih dejstev, nudi taka zdrava hrana. Delce, ki mu ne manjka vzgojnih momentov, stane samo 12 dinov in ta za mladinsko igro prav zdaj.

Maribor in naše morje

Lepa proslava Jadranskega morja, ki so jo priredili združeni odbori JS v Mariboru

Maribor, 11. novembra. Močna je postojanka JS v Mariboru, saj imamo poleg oblastnega odbora in nestetih pomladkov JS tudi krajevno organizacijo in posebno organizacijo železničarjev JS. Združeni odbori Jadranske straže v Mariboru so hoteli tudi letos na svečan način proslaviti spomin na oni pomembni dan, ko so ob našem sinu Jadrano zavirale jugoslovanske zastave. Pomladki JS so že imeli svojo spominsko proslavo z matinejo v veliki dvorani Sokolskega doma, sedaj pa je bila proslava združenih odborov v okusno okrašeni spodnji kazinski dvorani.

V lepem številu so se zbrali naši jadranski stražarji in njihovi prijatelji k prisrčni proslavi. Prireditve so počastili s svojo navzočnostjo tudi nekateri mariborski odličniki, med drugim magistratni direktor Rodošek kot zastopnik mestne občine in sreski načelnik za Maribor desni breg g. Leopold Eiletz.

Vse navzočje je iskreno pozdravil zastupnik predsednik oblastnega odbora JS v Mariboru g. dr. Franjo Lipold, ki je zatem v globoko zajetih spominskih besedah podčrtal pomen zgodovinsko pomembnih dogodkov, ko so naše trobojnice prvič zaplapolale ob sinjem Jadrano. Tudi na severu moramo posvečati svojo pozornost, svoje zanimanje in liubezen našemu Jadrano, ki ni važen samo za naše prelepe primorske pokrajine, ampak za vse državo zaledje. saj je Jadrana tista pot, ki nas vodi v širni svet. Zaradi tega je potrebno, da propagiramo vzvišeno misel Jadranske straže in da jo zmerom podpiramo.

Navdušeno sprejetim izvajanjem g. dr. F. Lipolda so sledile recitacije in pevskie točke. G. Lukeš je recitiral pesem o morju, gđ. J. Vaudova in J. Dovjak pa sta ob smiselnem klavirskem spremljanju prof. V. a. b. c. a. lepo in uspešno odpele izbrane solistične speve. Končno so pevec mornarji ubrano in pomorno odpele nekatere pomorske in domoljubne pesmi. Vsi nastopajoči so bili deležni iskrenega priznanja. Bil je lep večer, ki je tesno povezal vrste prijateljev našega morja ter zavednih narodniakov in ki je pokazal, da je v Mariboru jadranska misel čvrsto zakoreninjena.

Ali zadostuje slab glas za obdolžitev Tatvine se v zadnjem času zelo množe

Maribor, 11. novembra. To je v vsakdanjem življenju važno vprašanje, ki še čaka na svoj odgovor, zlasti za vse tiste, ki so v nekaterih primerih kljub tudi splošno slabemu glasu lahko vendarle nedolžni. Primer: Slavki Grušovnikovi v Selnici je bilo iz omare v sobi ukradeno 500 din in žensko krilo, ki pa tatu očividno ni ugalajo, ker ga je spotoma vrgel v koruzo. Kdo je bil tat? Kdo drugi naj bo ko Stanko Milarič iz Bezeze onkraj Drave. Zakaj? On je videl, ko je okradena pred kratkim v Grahorjevi gostilni na Fali dobila od Kranja 500 din. On je večkrat tudi delal v tej hiši, v katere bližini so ga videli tudi še tik pred tatvino. A glavno je: on ni na dobrem glasu, je delomrzen in pa še nekaj: tudi svojo ljubo ima.

Torej? Zdal pride pa nasprotno ob bremena obdolžitev: preiskava teh 500 din ni našla pri njem in on odločno zanika tatvino. Za tatvino pa je seveda treba razen sumljivih okoliščin v glavnem tudi določenih dokazov, in to še celo v primerih, če obdolženec iz katerega koli vzroka prizna nekaj, kar v resnici ni storil. Če torej v tem primeru (Grušovnik) medtem ni bilo drugih, boljših dokazov, kakor sta sum in obdolžitev, bo treba še nadalje iskati tudi za morebitnim drugim krivcem. — Primeri tatvin se v zadnjem času tako množe, da bo treba razen poostrenejše boja proti krivcem tudi še več previdnosti pri razobešanju tatvin na veliki zvon.

blago. To je parkrat napravila, dokler ji niso prišli na sled in zaprl. Včeraj dopoldne se je morala Helena Skledarjeva zagovarjati pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča, ki jo je obdolil na 4 mesece strogega zaporja in na 180 din globe.

Gledališki avto Murška Sobota — Maribor. Od strani ob zgornji progi bivajočih interesentov za popoldanske gledališke predstave ob nedeljah in praznikih smo prejeli sledeči zelo umesten predlog: Na avto progi Maribor — Murška Sobota je vse polno resnih interesentov za popoldanske gledališke predstave. Toda že za Mariboru najbližje okoličane so te predstave nemogoče, ker odhaja avto že ob 17. uri iz Maribora. Zato bi bilo v interesu Narodnega gledališča in okoličanov na tej progi zelo priporočljivo, če bi uprava mestnih podjetij za nedeljo in praznike vozni red v toliko spremenila, da bi naš avto iz Maribora odhajal šele okoli devetnajste. Tako bi bilo mogoče obiskovati tudi nam popoldanske gledališke predstave.

Najboljša reklama je — »Ja. Če se spominjamo časov, ko so spečerstvi ponujali poleg raznega blaga svojih blagovnih zalog tudi — olje in še celo razne vrste na izbiro, in kako so se morali tudi izdelovalci bučnega olja truditi in tvegati stroške, da so spravili svoje zaloge v promet, skoro ne moremo verjeti silkam, ki jih vidimo zadnje dni že zunaj pred oljarnico v Taborski ulici. Lastniku g. Hochmüllerju se je vendarle posrečilo nabaviti nekaj svežega blaga za predelavo v olje. To pot ni bilo treba prav nič skrbeti za reklamo oziroma za ponudbo svežega olja. Kakor čebele med, so ljudje kar sami zvončali novo zalogo. Prihajali so od vseh strani in oblegali tovarno. K sreči so bili še precej potrpežljivi in ni bilo treba drugega reda kakor da so se morala včasih vrata zapreti, da se je moglo postreči onim, ki so bili že notri. Dobivali pa so vsak po en četrt litra in so bili veseli, da so za enkrat vsaj to dobili.

Za cesto Maribor — Slovenska Bistrica je sedaj za razpolago gradbeni odbor,

Mariborske in okoliške novice

Obsojen, ker je sina napačno informiral. Pred okrožnim sodiščem v Mariboru se je moral včeraj dopoldne zagovarjati 66letni preuzitkar Tomaž Mikša iz Polance pri Ptujju. Obtožen ga je državni tožilec, ker je dne 18. maja t. l. svojemu sinu, ki je živel v Celovcu poročal o razmerah pri nas, ki pa so bile popolnoma neresnične in lažne. Ko je prišel sin 4. junija spet nazaj v Jugoslavijo, so obmejni organi na Prevaljah našli pri njem inkriminirano pismo. Tomaž Mikša je bil obsojen na 14 dni zaporja.

Nočno lekarniško službo imata tekoči teden Albanočeva lekarna pri sv. Antonu na Frankopanovi cesti 18, tel. 27-01, in Križova lekarna pri Mariji pomagaj na Aleksandrovi cesti 1, tel. 21-79.

Čigavo je kolo? V Ulici kraljevičeva Marka so našli kolo znamke »Standard« brez evidenčne številke. Kolo dobi lastnik na policiji.

Racija. Mariborska policija je izvedla obširno racijo po mestu in na periferiji. Perilustrirala je okoli 30 oseb, od katerih jih je 8 pridržala v policijskih zaporih, ker se niso mogli izkazati, s čim se preživljajo. Med aretiranci je tudi nekaj potepuhov, ki so bili odpravljani v domovne občine.

Napredni akad. starešine »Jadranske in Triglavske« bodo imeli svoj redni družabni sestanek v torek 12. t. m. ob 20. v lovski sobi hotela »Orel«. Predaval bo urednik g. Ivo Lapajne o zgodovinskem in geopolitičnem pogledu na sedanjo Evropo. — Posebna vabila se ne bodo razpisila.

S ponarejenimi naročili si je pomagala. V Hrastovcu pri Slovenski Bistrici je bila 32letna delavka Helena Skledar brez dela. Ker ni imela sredstev za preživljanje, je prišla na svojevzrejo misel. Vedela je, da kupuje neki premožni posestnik iz Ritozoja pri nekem trgovcu v Slovenski Bistrici razno spečersko blago, ki ga plača vsakega pčevca v mesecu. To je Skledarjeva izkoristila. Napísala je naročilno ter podpisala tistega posestnika in odšla v Slovensko Bistrico, kjer je trgovcu predložila napačilnico, nakar so ji izročili